

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

Յիշելով Հնչակեան Քսանները

Այս օրերուն կը նշենք Հնչակեան Քսան Կախաղաններու 102-րդ տարելիցը: Արդարեւ՝ 2015 թուականի Յունիսի 15-ին, Պոլսոյ «Պայագիտ» հրապարակին վրայ կախաղան բարձրացուեցան Կուսակցութեան քսան կարկառուն ղեկավարներ, այն օրերուն երբ Հայ ժողովուրդը կ'անցնէր ցեղասպանութեան արհաւիրքի ընդմէջէն:

Քսանները եղան առաջինը, որոնք կանխատեսեցին հայութեան սպառնացող ճակատագիրը ու թրքական կառավարութեան հրէշային ծրագիրները, որոնք կը միտէին բնաջինջ ընել Արեւմտեան Հայաստանի ողջ բնակչութիւնը ու մեր պատմական բնօրրանը պարպել իր հարազատ ժողովուրդէն:

Քսանները չկարողացան գործադրութեան դնել 1913 թուականի Կուսակցութեան համագումարի որոշումները՝ ահաբեկելու Երիտասարդ Թուրքերու պարագլուխները: Մատնութեան հետեւանքով անոնք ձերբակալուեցան ու ապա դատապարտուեցան մահապատիժի:

»Դուք մեզ քսաններս կը կախէք, սակայն քսան հազարներ պիտի գան մեր վրէժը լուծելու« պատգամելով, Քսանները անմահացան Հնչակեան շարքերու գիտակցութեան մէջ: Անոնց յիշատակին ձօնուեցան տասնեակ բանաստեղծութիւններ ու երգեր, լոյս տեսան պատմական, քաղաքական ու գեղարուեստական հատորներ՝ Հայաստանի եւ սփիւռքի մէջ:

Վերջին տարիներուն Քսաններու մասին հետաքրքրութիւն յառաջացաւ նաեւ Թուրքիոյ յառաջդիմական շրջանակներուն մօտ: Քսաններու ղեկավար Փարամազի գործերը թարգմանուեցան թրքերէնի, իսկ անոնց նահատակութեան 98-ամեակին առթիւ, Պոլսոյ մէջ տեղի ունեցան յիշատակի հանդիսութիւններ:

Հնչակեան Կուսակցութեան նախաձեռնութեամբ, իր ծննդավայր Մեղրիի մէջ կանգնուեցաւ Փարամազի յուշարձանը, սակայն մինչեւ օրս չէ իրականացած մեր շարքերու եւ համակիրներու ցանկութիւնը, Երեւանի փողոցներէն մին կոչելու Քսաններու անունով՝ հակառակ բազմաթիւ դիմումներու: Ժամանակը եկած է ու նոյնիսկ անցած, որ այդ անուանակոչումը դառնայ իրականութիւն եւ Քսանները ունենան իրենց արժանի տեղը՝ Հայոց մայրաքաղաքին մէջ:

Նման քայլ մը, ոչ միայն պիտի գայ արժանի յարգանք մատուցելու Հայրենիքի համար գոհուած նահատակներու յիշատակին, այլ նաեւ՝ նպաստելու Հայաստան-սփիւռք կապերու ամրապնդման, որու մասին կը խօսինք անդադար:

«ՄԱՍԻՍ»

«Հայաստանը Կը Խօսի Փաստերով, Իսկ Ատրպէյճանը Երեւակայական Տպաւորութիւններով»։ Նալպանտեան

Յունիս 13-ին, Երեւանի մէջ, Էսթոնիայի արտաքին գործոց նախարար Սուէն Միքսըրի հետ համատեղ ասուլիսի ընթացքին Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էտուարտ Նալպանտեան, մեկնաբանելով Ատրպէյճանի արտաքին գործոց նախարար Էլմար Մամետեարովի յայտարարութիւնը այն մասին, որ ժամանակն է փոխել «սթաթուս քօն», ըսած է որ, Ատրպէյճանի պաշտօնեաները իւրապատուկ տաղանդ ունին կեդրոնանալու ինչ-որ բանի վրայ եւ այդ անընդմէջ կրկնելու՝ ինքնին արժեք կէտերով ըսած իմաստը եւ ընելով հակառակը: :

«Զէ որ հենց Ատրպէյճանն է խոչընդոտում եւ չի կատարում հանդիպումների ժամանակ ձեռք բերուած պայմանաւորութիւնները, որոնք հնարաւորութիւն կտային շարժել բանակցային գործընթացը եւ փոխել «սթաթուս քօն»:

«Ատրպէյճանը խօսում է մարդու իրաւունքների, խօսքի ազատութեան մասին, բայց անում է հակառակը: Կարծես Պաքուի պրենստը լինի ասել մի բան եւ անել հակառակը», -նշած է Էտուարտ Նալպանտեան:

Նախարարի խօսքով՝ Ատրպէյճանն էր, որ չպահպանեց Մոսկուայի մէջ եռանախագահներու ներկայութեամբ արտաքին գործոց

Էսթոնիայի արտաքին գործոց նախարար Սուէն Միքսըր եւ Էտուարտ Նալպանտեան ասուլիսի ընթացքին

նախարարներու միջեւ համաձայնեցուած մամուլի հաղորդագրութեան բովանդակութիւնը հրապարակելու մասին պայմանաւորութիւններ:

«Տարբերութիւնը Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի մօտեցումների միջեւ այն է, որ մենք խօսում ենք փաստերով, իսկ նրանք տպաւորութիւններով՝ հիմնուած երեւակայութիւնների վրայ», -ընդգծած է ՀՀ արտաքին գործոց նախարարը: Անդրադառնալով Պաքուի կողմ

Ֆրանսայի Աժ Ընտրութիւններու Առաջին Փուլին Հայազգի Թեկնածուները Առաջատար Դիրքեր Կը Գրաւեն

Ֆրանսայի Ազգային ժողովի ընտրութիւններու առաջին փուլին վստահ յաղթանակ կը տանի երկրի նախագահ Էմանուէլ Մաքրոնի գլխաւորած «En Marche!» շարժումը:

«Արմէնիքփրես»-ը կը հաղորդէ որ, ընտրութիւններու արդիւնքները բաւական դրական եղած են նաեւ հայ եւ հայկական խնդիրներուն սատարող թեկնածուներուն համար, որոնք հիմնականօրէն առաջադրուած էին «En Marche!» («Առաջ, Հանրապետութիւն») շարժման եւ աւանդական աջերու՝ Հանրապետականներուն կողմէն:

Մարտէլի Պուշ Տու Ռոն համայնքի առաջին ընտրատարածքին մէջ առաջատարներն են Դանիէլ Կազարեանը (En Marche!)՝ 33,99 տոկոս եւ Ֆիլիփ Մէնիէն (Հանրապետական)՝ 20,81 տոկոս: Օր-է-Լուարի առաջին ընտրատարածքին մէջ առաջատարներն են Կիլյոմ Գասպարեանը (En Marche!)՝ ձայներու 37.12 տոկոսով, իսկ երկրորդը Ֆրանք

Մասսելուսը (Հանրապետական)՝ 22,15 տոկոսով: Օտը-Սենի 7--րդ ընտրատարածքին մէջ աւելի շատ ձայներ ստացած են Ժաք Մարիլուսեանը «En Marche!»-էն՝ 48.48 տոկոս, եւ Էրիք Պերթոտի Հանրապետականներէն՝ 27.91 տոկոս:

Տարբեր ընտրատարածքներու մէջ առաջին դիրքեր կը գրաւեն հայկական խնդիրներուն մշտապէս աջակցող այնպիսի պատգամաւորներ, ինչպիսիք են Կի Թեսիքը, Միշել Լամպերը, Ֆրանսուա Փուփոնին, Ժան-Լիւք Քարուոնասը, Ֆրանսուա Ռոշպոլանը եւ ուրիշներ:

Ընտրութիւններու ընդհանուր արդիւնքներով՝ «En Marche!»-ը կը հաւաքէ ձայներու 28,21 տոկոսը: Երկրորդ տեղն է «Հանրապետականներու» աջ կեդրոնամէտ փլաթֆորմը՝ 15,77 տոկոս արդիւնքով: Մարին Լը Փենի «Ազգային ձեռքով» կը ստանայ ձայներու 13,2 տոկոսը: Մաքրոնի կուսակցութեան դաշնակիցը՝ «Դեմոկրատական շարժումը», կը հաւաքէ ձայներու 4,11 տոկոսը: Երկու կուսակցութիւնները միասին կրնան 390-430 տեղ ստանալ խորհրդարանի մէջ: Ֆրանսայի Ազգային ժողովը՝ խորհրդարանի ստորին պալատը, ունի ընդամէնը 577 տեղ:

մէ մշտապէս մէջբերուող ՄԱԿ-ի անվտանգութեան խորհուրդի բա-

Շար.ը էջ 5

«Հրաժարական Տալու Մտադրութիւն Զուգիւմ»։ Կարէն Կարապետեան

Հայաստանի վարչապետ Կարէն Կարապետեան լրագրողներու հետ զրոյցի ընթացքին վստահեցուցած է, որ հրաժարականի դիմում ներկայացնելու մտադրութիւն չունի:

Յիշեցնենք, մամուլը պարբերաբար կը գրէ Սերժ Սարգսեանի եւ Կարէն Կարապետեանի յարաբերութիւններու վատթարացման մասին, մամուլի մէջ նաեւ լուրեր կը շրջանառուին վարչապետի հնարաւոր հրաժարականի մասին:

Լրագրողի մը հարցումին, թէ ինչ յարաբերութիւններ ունի նախագահ Սերժ Սարգսեանի հետ, Կարէն Կարապետեան պատասխանած է. «Շատ լաւ, աշխատանքային, յարգալից, գործնական»:

Դիտարկման, թէ իր հրաժարականի մասին լուրերը ինչո՞ւ ծագեցան, վարչապետը ըսած է, որ չի կրնար ըսել, թէ ինչու համար տարածուած են իր հրաժարականի մասին լուրերը:

Անդրադառնալով մամուլի մէջ շրջանառուող լուրերուն, թէ իր եւ Սերժ Սարգսեանի միջեւ հակասութիւններ կան, Կարէն Կարապետեան պատասխանած է. «Ես այդ հարցին արդէն պատասխանած եմ: Ատիկա ճիշդ չէ»:

Աւելի վաղ Սերժ Սարգսեան հերքած էր իր եւ Կարէն Կարապետեանի միջեւ լարուած յարաբերութիւններու վերաբերեալ հրապարակումները: Նախագահը նաեւ ըսած էր, որ վարչապետը հրաժարական տալու որեւէ պատճառ չունի:

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Վարչապետի Զգուշացումը Քաղաքապետին

ՅԱԿՈԲ ԲԱՂԱԼԵԱՆ

Եթէ կան փաստեր, ապա դիմէք իրաւապահներին: Այդպէս է արձագանքել Կարէն Կարապետեանը, երբ լրագրողները նրան հարցրել են Երեւանի քաղաքապետ Տարօն Մարգարեանի ունեցուածքի եւ դրա կուտակման օրինակաւորութեան վերաբերեալ:

Կարէն Կարապետեանը տուել է չէզոք պատասխան, վերահասցէագրելով հարցը: Դրա տողատակում գուցէ նկատելի է նաեւ հերթական անգամ իրաւապահների խնդրի շօշափումը, որը առանցքայինն է իշխանութեան խնդրում: Ով տնօրինում է իրաւապահ համակարգը, նա տնօրինում է իշխանութիւնը: Գոնէ առաջժամ Հայաստանի իշխանութեան խնդրում դա «աքսիոմատիկ» է:

Միւս կողմից, Կարէն Կարապետեանի համար այդ հանգամանքը կարող է դառնալ պատասխանատուութիւնից խուսանակելու «աքսիոմ»: Այսինքն, ցանկացած հարց, որի պատասխանը նա չունի, որի քաղաքական դիրքորոշումը չունի, Կարապետեանը կարող է յղել կամ վերահասցէագրել այս ու այն կողմ, այդ թւում դէպի իրաւապահները: Այսինքն, իրականում գուցէ ոչ թէ գոյութիւն ունի խնդիր, այլ Կարապետեանն է փորձում ներկայացնել դրա առկայութիւնը, քանի որ այն յարմար միջոց է անյարմար հարցերից խուսափելու համար:

Անկասկած է իհարկէ, որ Կարէն Կարապետեանը չունի մեծ ազդեցութիւն իրաւապահ համակարգի վրայ: Այդ համակարգը եղել է նախագահի իշխանութեան գօտին եւ շարունակում է լինել այդպիսին:

Բայց, միւս կողմից, կայ երկու հանգամանք: Սերժ Սարգսեանը մի քանի ամիս անց թողնելու է նախագահի պաշտօնը: Ինչ պաշտօն է զբաղեցնելու, կամ ինչ կարգավիճակ է ունենալու, ոչ ոք չգիտի եւ ինքն էլ չի ասում, գուցէ ինքն էլ չի մտնալով, թէ ինչ կը կարողանայ կամ ինչ կը ստացուի: Դա չի կարող չբերել հոգեբանական փոփոխութեան եւ ըստ այդմ, իրաւապահ համակարգը այդ հոգեբանական ռեժիմում թերեւս վաղուց է ճանապարհել Սերժ Սարգսեանին:

Կարէն Կարապետեանը չունի մեծ ազդեցութիւն իրաւապահ համակարգի վրայ: Այդ համակարգը եղել է նախագահի իշխանութեան գօտին եւ շարունակում է լինել այդպիսին:

եանին: Խօսքը այդ համակարգի տարբեր բաղադրիչ հանդիսացող կառույցների այսպէս ասած ղեկավար կազմի մասին է: Անկախ դրանց որակներից, անկախ ընդհանուր համակարգի մաս լինելուց, այդ իրաւապահ, ուժային կառույցները ելնելով իրենց սպեցիֆիկ բնոյթից ունեն որոշակի կողմեր, որով վեր են դասուում իշխանութեան համակարգի ցանկացած այլ կառույցից: Նրանք մակաբոյժ չեն, այլ իրավիճակը պահող: Եւ թէկուզ իրավիճակը պահում են փաստացի միւս մակաբոյժ դէ ֆակտո եւ դէ իւրէ իշխանական կլանների, քրեաօլիգարխիկ բնոյթի «կլաստերների» համար, այդուհանդերձ նաեւ շատ լաւ գիտակցում են որոշակի սահման՝ ի տարբերութիւն միւս սեգմենտների: Այդ գիտակցումը եթէ չի գալիս գոտի մտաւոր եւ արժէհամակարգային որակներէն:

րից, ապա գոնէ կարգավիճակից, տարիների փորձառութիւնից եւ իրավիճակը առաւել մօտիկից պատկերացնելուց:

Ըստ այդմ, ներկայումս իրաւապահ համակարգը իր ղեկավար կազմի մակարդակում առնուազն հոգեբանական առումով «ինքնավար» ռեժիմի վրայ է, շատ լաւ տեսնելով անցումային փուլն իր բոլոր հնարաւոր ռիսկերով ու խուժերով:

Իրաւապահ համակարգը ներկայումս ոչ մէկինը չէ եւ խնդիրը

թերեւս այլ տեղ է՝ ո՞վ է կարողանալու յաղթել անցումային փուլն ու այդպիսով պայմանաւորուել իրաւապահ համակարգի հետ, կամ դրա բաղադրիչների գոնէ մեծ մասի հետ:

Միեւնոյն ժամանակ, միւս հանգամանքն այն է, որ Կարէն Կարապետեանն իրականում այդքան էլ գուրկ չէ իրաւապահ լծակներից:

Օրերս տեղեկութիւն տարածուեց, որ ՊԵԿ մօտ 50 գինուած աշխատակից մուտք է գործել Քեթրին Գրուպ եւ առգրաւել նիւթեր, համակարգիչներ եւ այլն: Տեղեկութիւնը պաշտօնապէս չի հերքուել կամ հաստատուել, աւելին՝ չի ստացել լայն տարածում մամուլում: Աղբիւրը Փաստինֆօ գործակալութիւնն էր:

Մինչդեռ տեղի ունեցածը ամենեւին շարքային խնդիր չէ, հաշուի առնելով այն, թէ ում է վերագրուում Քեթրին Գրուպը՝ ԴԱՀԿ

Ինչու է Դանդաղում Արցախեան Հիմնախնդրի Բանակցային Գործընթացը.

ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահները փորձում են ակտիւացնել բանակցային գործընթացը: Համանախագահներն այցելելու են Հայաստան, յետոյ Արցախ, իսկ մէկ շաբաթ անց լինելու են Ատրպէյջանում:

«Նրանք մտադիր են յստակեցնել հակամարտութեան գոտում իրավիճակը, նախատեսում է ԼՂ հակամարտութեան կարգաւորման ակտուալ հարցերի քննարկում՝ այդ թւում հաշուի առնելով Ապրիլի վերջին Մոսկուայում Ռուսաստանի, Ատրպէյջանի, Հայաստանի արտգործնախարարների հանդիպումը», - խօսելով այդ այցի մասին՝ յայտարարել է ՌԴ ԱԳՆ պաշտօնական ներկայացուցիչ Մարիա Զախարովան:

ՀՀ ԱԳ փոխնախագահ Շաւարշ Քոչարեանն էլ այդ այցի մասին խօսելիս յայտարարել է, թէ միջնորդներից սպասում են, որ նրանք վերջապէս հասնեն Վիեննայում եւ Սանկտ Պետերբուրգում պայմանաւորուածութիւնների կատարմանը: «Պատահական չէ, որ Վիեննայում ձեւաւորուեց այն մտեցումը, որ մինչեւ կողմերի միջեւ չձեւաւորուի վստահութեան միջուկ, անհնարին է բանակցային գործընթացում խօսել առաջընթացի մասին: Այդ վստահութեան միջուկը բաղկացուցիչ մասը, անհրաժեշտ, բայց ոչ բաւարար պայմանը հենց նա է, որ չկրակեն, սաղրանքներ չլինեն, եւ դրա արդիւնքը ժողովուրդը պէտք է տեսնի», - ասել է Քոչարեանը:

Ակնյայտ է՝ Արցախեան հիմնախնդրի բանակցային գործընթացը վերջերս դանդաղել է. վերջին լուրջ հանդիպումը տեղի է ունեցել Ապրիլին Մոսկուայում ԱԳ նախարարների մակարդակով: Ու թէեւ խօսուում էր նաեւ նախագահների հանդիպման մասին, սակայն այդ ուղղութեամբ դեռեւս պայմանաւորուածութիւն չկայ:

Բայց բանակցային գործընթացի դանդաղեցման պատճառը միայն Ատրպէյջանի կողմից Վիեննայում եւ Սանկտ Պետերբուրգում ձեռք բերուած պայմանաւորուածութիւնների կատարումից խուսափելը չէ, այլ կայ մէկ ուրիշ, աւելի հիմնաւոր պատճառ: Այդ մասին նախօրէին խօսել է ՌԴ ԱԳ նախարար Սերգեյ Լաւրովը՝ ասելով, որ Ղարաբաղեան խնդրի կարգաւորման բանակցութիւններում համաձայնեցումները, սակայն համաձայնեցուած են ընդհանուր սկզբունքները, սակայն համաձայնեցուած չեն մանր, բայց շատ կարեւոր եւ զգալու գետալները:

«Կայ սկզբունքների մի փաթեթ, որոնք ընդհանուր առմամբ բոլորի կողմից համաձայնեցուած են, սակայն սատանան դետալների մէջ է՝ ինչպէս շարժուել առաջ դէպի այդ հանգուցալուծումը, ինչ ճանապարհով: Դրանք արտաքուստ մանր դետալներ են, սակայն շատ բարդ, զգալու, այդ թւում նաեւ՝ ներքաղաքական զարգացումների առումով զգալու, - ասել է Լաւրովը՝ յաւելելով, - կողմերը հիմնականում չհերքելով հենքը՝ տարբեր կերպ են պատկերացնում կարգաւորման բաղադրիչները կեանքի կոչելու հերթականութիւնը»: Միայն թէ նա չի բացայայտել՝ որոնք են այդ «մանր, բայց շատ կարեւոր ու զգալու դետալները»: Այդ մասին չեն խօսում նաեւ Հայաստանի ու Ատրպէյջանի իշխանութիւնները:

Չնայած, կարելի է ենթադրութիւններ անել. դետալներից մէկը վերաբերում է կարգավիճակի մասին անցկացուելիք հանրաքուէին, ժամկէտներին ու մասնակցութեան իրաւունք ունեցողների շրջանակին: Իրօք, շատ փոքր, բայց եւ շատ կարեւոր դետալներ:

«ԺՈՂՈՎՈՒԹԻՂ»

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն չի բաժնէր հոն արտայայտուող բոլոր միտքերը

նախկին պետ, ներկայումս ՀՀԿ ռեյտինգային պատգամաւոր Միհրան Պողոսեանին, որը համարուում է, առնուազն համարուում էր Սերժ Սարգսեանի մերձակորներին, ֆաւորիտներին մէկը: Պողոսեանը նաեւ օֆշորային պատմութեան մէջ էր, որը ոչ այն է փակուած է ամբողջութեամբ, ոչ այն է կախուած է օդում:

Իսկ ՊԵԿ-ը, որի գինուած աշխատակիցներն ըստ արդէն մի քանի օր չհերքուող տեղեկութեան «այցելել» են Քեթրին Գրուպ, ղեկավարում է Կարէն Կարապետեանի մերձակոր եւ վստահելի անձը՝ Հայրուստակազարդի նախկին ղեկավար, Կարէն Կարապետեանի ղեկավարութեամբ տեղեկալ վարդան Յարութիւնեանը:

ՊԵԿ-ը գործնականում եւս ուժային, իրաւապահ համակարգի մաս է, ունի օպերատիւ-հետախուզական ծառայութիւն: Աւելին, երբ մի քանի տարի առաջ ոստիկանութիւնից օրինակ քննչական գործառույթը վերցուում էր եւ փոխանցում Քննչական կոմիտէին, այդ թւում նաեւ պաշտպանութեան նախարարութիւնից, ՊԵԿ քննչական գործառույթը պահուեց, դրան ձեռք չտուեցին: Գուցէ պատճառը Գաբիկ Խաչատրեանի ազդեցութիւնն էր, բայց Խաչատրեանը այժմ համակարգում չկայ, իսկ իրաւապահ, քննչական գործառույթները՝ կան:

Այսինքն, Կարէն Կարապետեանն ունի իրաւապահ լծակներ եւ օրինակ հետաքրքիր է, թէ արդեօք մի օր տեղեկութիւն կը հրապարակուի, որ ՊԵԿ գինուած աշխատակիցները մուտք են գործել որեւէ այլ ընկերութիւն, որը ասենք վերագրուում է Տարօն Մարգարեանին:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՏԱԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԴՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԵ ԱՏԱՊԱՅԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դատարանը Սերժեց Ժիրայր Աֆիլեանի Գործով Դատաւորի Ինքնաբացարկի Միջնորդութիւնը

Շէնգալի թ վարչական շրջանի ընդհանուր իրաւաւորութեան դատարանին մէջ դատաւոր Տաթևիկ Գրիգորեանի նախագահութեամբ կը շարունակուի Ժիրայր Աֆիլեանի եւ միւսներու գործով դատական նիստը: «Արմէնփրես»-ի հաղորդմամբ՝ դատաւորը ներկայացուցած է պաշտպաններու կողմէ Տաթևիկ Գրիգորեանի ինքնաբացարկի միջնորդութեան վերաբերեալ որոշումը: «Պաշտպան Արայիկ Պապեանի Յունիսի 13-ին ներկայացուած միջնորդութիւնը՝ նախագահող դատաւորի կողմէ ինքնաբացարկ ներկայացնելու մասին մերժել, անհիմն լինելու պատճառով»:

Ժիրայր Աֆիլեան եւ Գեորգ Սաֆարեան դատական նիստի ընթացքին

Դատաւոր Գրիգորեանը ամբաստանեալ Գեորգ Սաֆարեանին յորդորած է յարգալից վերաբերիլ դատարանին, սակայն վերջինս շարունակած էր տեղէն խօսիլ, ուստի դատաւոր Գրիգորեանը որոշում կայացուցած է 3 ժամով հեռացնել

դատական նիստերու դահլիճէն ամբաստանեալ Գեորգ Սաֆարեանին: Այնուհետեւ դատաւորը մէկ ժամ ընդմիջում յայտարարած է: 13 Յունիսի մեկնարկած դատական նիստի ընթացքին դատաւոր Տաթևիկ Գրիգորեանին ինքնաբացարկ յայտնելու վերաբերեալ միջնորդութիւնը գրաւոր տեսքով դատաւորին յանձնած էր պաշտպան Արայիկ Պապեանը: Միջնորդութեան միացած էր նաեւ պաշտպան Տիգրան Հայրապետեանը: Միջնորդութեան դէմ հանդէս եկած էր մեղադրող կողմը՝ դատաւորը Պետրոս Պետրոսեանը:

Իրաւապաշտպանները Կ'առաջարկեն Ընտրակաշառքը Դիտարկել Ծանր Յանցագործութիւն՝ Պետութեան Դէմ

Իրաւապաշտպաններ՝ Արթուր Սաքունց եւ Դանիէլ Իյանոսեան զեկոյցի ներկայացման ընթացքին

«Անկախ Դիտորդ» հասարակական դաշինքի՝ խորհրդարանական եւ Երեւանի ավագանիի ընտրութիւններու դիտարկման ամփոփիչ զեկոյցի ներկայացման ժամանակ Հելսինքեան քաղաքացիական խորհուրդի վանաձորի գրասենեակի ղեկավար Արթուր Սաքունց ըսած է: «Ընտրութիւնները չեն եղել ազատ, չի ապահովել եւ Աժ ընտրութիւնների եւ Երեւանի ավագանու ընտրութիւնների ժամանակ ընտրողների ազատ կամքի դրսեւորումն ու ապահովումը չի համապատասխանել ժողովրդավարական չափանիշներին»:

րական գործընթացի հետ կապուած որոշ քրէօրէն հետապնդելի խախտումներ գիտարկենք՝ որպէս պետութեան դէմ ուղղուած ծանր յանցագործութիւն»:

Ան քանի մը առաջարկ ըրած է ԿԸՀ նախագահ Տիգրան Մուկուչեանին, որ մասնակցած էր զեկոյցի ներկայացման: Սաքունցի խօսքերով՝ «Ընտրախախտումների վերաբերեալ մեր հաղորդումները յատկապէս քրէական բնույթի վերահսկողութեան լծակներ աւելցուցած է, սակայն ըսած է՝ «Ինչքան ուզում ես օրէնքը կատարելագործի, եթէ չկայ ցանկութիւն նորմալ աշխատելու, գործութիւնը կը շարունակուի»:

Դատախազութեան ներկայացուցիչը՝ յատկապէս կարեւոր գործերով քննութեան վարչութեան պետի տեղակալ Սեւակ Յովհաննիսեանը, որ մասնակցած էր զեկոյցի շնորհահանդէսին, ըսած է, որ եթէ դիտորդներու առաջարկը ընդունին եւ այն ծանր յանցագործութիւն դիտարկեն, ապա կրկնաքուէարկութեան համար մարդուն պիտի տասը տարիէն աւելի դատապարտեն, պէտք է փոխուի Քրէակական օրէնսգիրքով նախատեսուած ամբողջ պատժաւաքով: Սաքունցը ըսած է, որ կը կարեւորեն նաեւ արտերկրի մէջ մեր քաղաքացիներու ընտրական իրաւունքի իրացումը:

Մշակոյթի Նախարարը Դէմ Զէ, Որ Հայաստանի Քայլերգը Փոխուի

«Հայկական ժամանակ» թերթը կը գրէ. «ՀՀ մշակոյթի նախարար Արմէն Ամիրեանը տեղեկութիւն չունի Հայաստանի Հանրապետութեան օրհներգը «Քեզ համար, Հայաստան» երգով փոխարինելու հաւանականութեան մասին: «Առաջին անգամ ձեզանից եմ լսում», - մեր հարցին պատասխանելով՝ ասաց նա եւ հաւելեց, որ «Քեզ համար, Հայաստանը» շատ լաւ երգ է: Ինքը կողմ կը լինի՝ հիմնի այդ տարբերակին: «Ամէն բան պէտք է արուի համընդհանուր քննարկման եւ մրցոյթի արդիւնքով», - արձագանգեց Երեւանի քաղաքապետարանում Տարօն Մարգարեանի երդմանակալութեան արարողութեանը մասնակցելու եկած Արմէն Ամիրեանը:

Ինչ վերաբերում է օրակարգում Հայաստանի օրհներգի փոփոխութեան հարց լինելուն, մշակոյթի նախարարը պատասխանեց. «Ես կ'ուզեի, որ լինէր»:

Իշխանութիւնները կը Պնդեն, որ Բացառած են «Գողութիւնները»

Ելեւմուտքի նախարարութեան պետական գնումներու մեթոդաբանութեան վարչութեան պետ Սերկէյ Շահնազարեան լազրողներուն յայտնած է, որ պետական գնումներու ոլորտին ներս իրականացուած փոփոխութիւնները հնարաւորինս կը բացառեն «գողութիւնները»:

կայն այս յայտարարութենէն ետք այդպէս ալ իրաւապահները որեւէ մէկուն պատասխանատուութեան չեն թարկեցին: «Թրանսփարենսի ինթըրնաշընլ» հակակաշտակերական կեդրոնի ծրագրի ներքին ղեկավար Վարուժան Հոկոտանեանը համաձայն է, որ գնումներու մասին նոր օրէնքը վերահսկողութեան լծակներ աւելցուցած է, սակայն ըսած է՝ «Ինչքան ուզում ես օրէնքը կատարելագործի, եթէ չկայ ցանկութիւն նորմալ աշխատելու, գողութիւնը կը շարունակուի»:

Հայաստանը Չորս Ամսուան Մէջ Արցախին Յատկացուցած Է 18 Միլիարդ Դրամի Վարկ

Հայաստանը Յունուար-Ապրիլին 18 միլիարդ դրամի միջպետական վարկ յատկացուցած է Արցախի Հանրապետութեան:

47.9%-ը: Բաժնետոմսերու եւ դրամագլուխին մէջ այլ մասնակցութեան ձեռք բերման նպատակով յունուար-ապրիլ ամիսներուն տրամադրուած է շուրջ 2.0 միլիարդ դրամ՝ ամբողջութեամբ ապահովելով կիսամեակի համար ծրագրուած ցուցանիշի կատարումը: Հաշուետու ժամանակահատուածի ընթացքին 332.1 միլիոն դրամ օգտագործուած է արտաքին աղբիւրներէն ստացուած վարկային եւ դրամաշնորհային միջոցներու մնացորդէն՝ ծրագրով նախատեսուած 4.8 միլիարդ դրամի փոխարէն:

ԼՈՒՐԵՐ

Համանախագահները Բակո Սահակեանի Հետ Քննարկած ԵՆ Սահմանի Իրավիճակը

Արցախի նախագահ Բակո Սահակեանի հանդիպումը Մինսքի խումբի համանախագահներուն հետ

Արցախի նախագահ Բակո Սահակեան ընդունած է ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահներ Իկոր Փոփովը (Ռուսիա), Ռիչըրտ Հոլլընտը (Միացեալ Նահանգներ), Սթեֆան Վիսթրոմի (Ֆրանսա) եւ ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի անձնակազմի ներկայացուցիչ Անճէյ Քասփրչիքը:

«Բակո Սահակեան համանախագահներուն ուշադրութիւնը հրահրած է Ատրպէյճանի ապակառուցողական քաղաքականութեան, զինադադարի խախտումներու եւ միջազգային սկզբունքներու ոտնաճակատման վերաբերեալ իր անհատական դիրքը արտայայտելու մասին»:

Հարման բազմաթիւ փաստերու վրայ՝ գանոնք որակելով որպէս հակամարտութեան կարգաւորման հիմնական խոչընդոտներ եւ տարածաշրջանին մէջ խաղաղութեան ու կայունութեան պահպանման լուրջ վտանգներ», - ըստած է հարգազարուցութեան մէջ:

Արցախի նախագահը վերահաստատած է պաշտօնական Ստեփանակերտի հաւատարմութիւնը ատրպէյճանա-դարաբաղեան հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորման ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի ծիրէն ներս:

Լաւրով.- «Բանակցութիւններուն Մէջ Շատ Կարելոր է Զգայուն Մանրամասներ Համաձայնեցուած Չեն»

Ղարաբաղեան խնդրի կարգաւորման բանակցութիւններուն մէջ համաձայնեցուած են ընդհանուր սկզբունքները, սակայն համաձայնեցուած չեն մանր, բայց շատ կարեւոր եւ զգալի մանրամասները: Երեքշաբթի օր Քալիֆինիկրատի համալսարանի ուսանողներու հետ հանդիպման ժամանակ այս մասին յարցադրած է ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահ Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրովը:

Բացի այդ, ան որոշ մանրամասներ յայտնած է բանակցային գործընթացի մասին. - «Ղարաբաղեան խնդրի կարգաւորման շուրջ պայմանաւորուածութիւնները՝ տարբեր ձեւաչափերով, բազմիցս շատ մօտ էին հանգուցալուծման, բայց անվստահութեան բնագոյնի վրայ հիմնուած էին, որովհետեւ միւս կողմի մօտ... Սակայն պէտք է շարունակել աշխատանքները»:

ՀՀ Մարդու Իրաւունքներու Պաշտպանի Դէմ Ատրպէյճանի Նախաձեռնութիւնը Տապալած է

Ատրպէյճանի հերթական հակահայկական ձեռնարկը, այս անգամ՝ ՄԱԿ-ի մէջ տապալած է: Այս մասին կը հարգող է aysor.am-ը, նշելով, որ ամիսներ շարունակ ՄԱԿ-ի վերին օղակներուն մէջ Ատրպէյճանը փորձած է խանգարել Հայաստանի մարդու իրաւունքներու պաշտպանի գործունէութիւնը:

Պաշտպան ակնյայտօրէն ուզած է խանգարել Արման Թաթոյեանի աշխոյժ մասնակցութիւնը՝ միջազգային հարթակներու վրայ Լեւոնա-

ծոց նախարարը եւս մէկ անգամ ընդգծած է, որ կողմերը չեն կրնար համաձայնեցնել հանգուցալուծման հասնելու ճանապարհը: «Կայ սկզբունքներու փաթեթ մը, որոնք ընդհանուր առմամբ բոլորի կողմէն համաձայնեցուած են, սակայն սատանան մանրամասներու մէջ է՝ ինչպէս շարժիլ առաջ դէպի այդ հանգուցալուծումը, ինչ ճանապարհով: Անոնք արտաքուստ մանր մանրամասներ են, սակայն շատ բարդ, զգալի, նաեւ՝ ներքաղաքական զարգացումներու առումով զգալի են», - ըստ է Լաւրովը:

Ան նաեւ ակնարկած է, որ կրնան փոխուիլ ամերիկացի եւ ֆրանսացի համանախագահները. - «ԱՄՆ եւ Ֆրանսայի նոր նախագահները պէտք է նշանակեն նոր համանախագահներ, եւ պէտք է միասին մտածենք, թէ ինչպէս յաղթահարել դեռ չհամաձայնեցուած՝ արտաքուստ մանր, սակայն շատ կարեւոր հարցերը»:

ին Ղարաբաղին առնչուող հարցերու քննարկումներուն, եւ ՄԱԿ-էն պահանջած է սահմանափակել անոր գործունէութիւնը միջազգային այս կառոյցին ներս ու գրկել ամենաբարձր՝ A կարգավիճակէն:

Ատրպէյճանի այս նախաձեռնութիւնը, սակայն, ՄԱԿ-ի մէջ արգիւնք չէ տուած: Պարզուած է՝ Միաւորուած ազգերու կազմակերպութիւնը գոհ է Հայաստանի Պաշտպանի աշխատանքէն եւ կարեւոր կը համարէ համագործակցութիւնը անոր հետ:

ՆԱԹՕ-ի Համար Մտահոգիչ Չէ ՀՀ-ի Անդամակցութիւնը ՀԱՊԿ-ին

ՆԱԹՕ-ի համար բոլորովին մտահոգիչ չէ Հայաստանի անդամակցութիւնը Եւրասիական տնտեսական միութեան կամ Հաւաքական անվտանգութեան պայմանագրի կազմակերպութեան: 12 Յունիսին Երեւանի մէջ լրագրողներու հետ հանդիպման այս մասին ըսած է Կեդրոնական Ասիոյ եւ Հարաւային Կովկասի մէջ ՆԱԹՕ-ի գլխաւոր քարտուղարի յատուկ ներկայացուցիչ ձէյմա Ափաթուրայը: «Մենք կը յարգենք Հայաստանի հաւասարակշռուած արտաքին քաղաքականութիւնը: Հայաստանը կը շարունակէ մնալ վստահելի գործընկեր ՆԱԹՕ-ի համար», - «Արմէնքըս»-ի հարցումամբ՝ ընդգծած է Ափաթուրայը:

Ան աւելցուցած է, որ ՆԱԹՕ-ն կը շարունակէ համագործակցիլ Հայաստանի հետ բոլոր հնարաւոր

ՆԱԹՕ-ի գլխաւոր քարտուղարի ներկայացուցիչ ձէյմա Ափաթուրա

ուղղութիւններով: «Պիտի շարունակենք Հայաստանի հետ համագործակցութիւնը բոլոր այն ուղղութիւններով, ուր ան ողջամիտ կը համարուի», - եզրափակած է ձէյմա Ափաթուրայը:

«Հայաստանը Վաղ Թէ Ուշ Կ'անդամակցի ՆԱԹՕ-ին»

Տարածաշրջանային հարցերուն շուրջ քննարկումներուն մասնակիցները

«Հայաստանը վաղ թէ ուշ կ'անդամակցի ՆԱԹՕ-ին», - համոզուած է Տարածաշրջանային հետազօտութիւններու կեդրոնի աւագ վերլուծաբան Դաւիթ Շահնազարեանը: Ըստ անոր, տարածաշրջանային գործընթացները կը տանին դէպի անդամակցում. «Այսօրուայ աշխարհաքաղաքական էս անկայունութեան պայմաններում որեւէ հարց չի կարող դրուել ՀԱՊԿ-ից կամ Եւրասիական միութիւնից դուրս գալու մասին: Բայց ՆԱԹՕ-ն ընդլայնուած է, ընդ որում դա ոչ թէ ՆԱԹՕ-ն ինքն է ընդլայնուած, այլ ՆԱԹՕ-ի հարեւան պետութիւններն են քաղաքականութիւնի տանում, որ ընդլայնուի»:

Քաղաքագէտը կը նկատէ, որ Հայաստանի հարեւան Թուրքիան արդէն իսկ ՆԱԹՕ-ի անդամ է, իսկ Վրաստանը ուղիղ գիծով կ'երթայ դէպի Հիւսիսային Կովկասի շրջան: Հայաստանը ուղղակի աչքընդարձակ չունի. «ԱՊՀ-ն չեմ կարծում, որ ընդլայնուելու հնարաւորութիւն ունի, ընդհակառակը, ԱՊՀ-ում մենք կարծես թէ գործընկերներ չունենք, բացի իրաւաբանօրէն հաստատուած գործընկերօրէն» Ռուսաստանից: ԱՊՀ-ն Ռուսաստանի հետ յարաբերութիւններ ունեցող երկրների ակումբ է»:

Երեւանի մամուլի ակումբի դեկավար Պորիա Նաւասարդեանը կը դժուարանայ նոյնիսկ կանխատեսել՝ հնարաւոր է Հայաստանի անդամակցութիւնը. «Ես ամէն դէպքում վանկան չեմ»:

Տարածաշրջանի մէջ այսօրուայ զարգացումները, ըստ պարոն Նաւասարդեանի, ալ աւելի կը դժուար

րացնեն կանխատեսումները Հայաստանի հնարաւոր անդամակցութեան առումով: Բոլոր պարագաներուն Հայաստանը գայթակղիչ է ՆԱԹՕ-ի համար թէկուզ որպէս սպառնալիք. «ՆԱԹՕ-ի համար ցանկացած տարածաշրջան, որը սահման ունի կամ մօտ է գտնուում ՆԱԹՕ անդամ երկրներին ինքը փոթեցնելու սպառնալիք կամ փոթեցնելու անվտանգութեան խնդրի լուծում ներառող երկիր է, ազգ է, տարածք է եւ Հայաստանը բացառութիւն չէ, հաշուի առնելով, որ մեր անմիջական հարեւանութեամբ հրդեհ է եւ ցանկացած պահի Հայաստանի դերակատարութիւնը կարող է կարեւոր լինել»:

Հայաստանը կրնայ օգտագործել ՆԱԹՕ-ն որպէս իրեն յուզող խնդիրները քննարկելու հարթակ, - կը պարզաբանէ Հարաւային Կովկասի մէջ ՆԱԹՕ-ի ներկայացուցիչ Ուիլիամ Լահուս. «Ամէն անգամ, երբ Հայաստանը կ'երթայ ՆԱԹՕ, կը խօսի Ղարաբաղի, Ատրպէյճանի եւ Թուրքիոյ մասին եւ կ'աշխատի համոզել դաշինքի անդամներուն Հայաստանի տեսակէտներու շուրջ: Հետեւաբար սա կարեւոր հարթակ է Հայաստանի համար»:

Ի դէպ, անդրադառնալով ապրիլեան քառօրեայ պատերազմին ատրպէյճանցիներու կողմէ ՆԱԹՕ-ի անդամ Թուրքիոյ որոշ զինուորականներու մասնակցութեան, դաշինքի ներկայացուցիչ Մակնուս Էլճոյֆօնը նկատած է, որ այն, ինչ կ'ընեն ՆԱԹՕ-ի անդամ 29 երկրները ինքնուրոյն քաղաքականութեան ծիրէն ներս, ՆԱԹՕ-ի գործը չէ:

ԱՄՆ-ԷՆ Հայաստան Ներմուծում է Մեծ Քանակությամբ Թմրամիջոց

ՀՀ քննչական կոմիտեի Երևանի քաղաքի քննչական վարչության մաս քննուող քրեական գործով ձեռնարկուած մեծածաւալ քննչական գործողութիւններու արդիւնքով բացայտուած է կազմակերպուած խումբի կողմէ մեծ քանակութեամբ թմրամիջոցներու ապօրինի շրջանառութեան դէպք. թմրամիջոցը Հայաստան ներմուծուած է ԱՄՆ-էն:

անդամին, սակայն չաչտնաբերուած է:

Քրեական գործով իրականացուած քննչական գործողութիւններու արդիւնքով բացայտուած են թմրամիջոցներու ապօրինի շրջանառութեամբ զբաղուող խումբի անդամներու ինքնութիւնը, որոնցմէ մէկը կը բնակի ԱՄՆ, երկրորդը՝ Հայաստան:

Այսպէս՝ ձեռք բերուած փաստական տուեալներու համաձայն՝ ԱՄՆ-ի մէջ բնակութիւն հաստատած, ազգութեամբ հայ տղամարդը պայմանաւորուածութիւն ձեռք բերած է ՀՀ-ի մէջ բնակող իր մանկութեան ընկերոջ եւ վերջինիս ծանօթի հետ՝ մեծ քանակութեամբ թմրամիջոց իւրացնելու վերաբերեալ: Պայմանաւորուածութեան համաձայն՝ ԱՄՆ-ի մէջ ապօրինի ձեռք բերած է «Մեթամֆետամին» սեփական թմրամիջոց եւ այն ծանրոցի մէջ քողարկելով ուղարկած է Հայաստանի Հանրապետութիւն: ՀՀ-ի մէջ ընկերը այն ստացած է եւ իւրացնելու նպատակով փորձած թմրամիջոցով ծանրոցը փոխանցել խումբի միւս

Ձեռք բերուած բաւարար ապացոյցներու հիման վրայ՝ ՀՀ բնակող 2 քաղաքացիներուն մեղադրանք առաջադրուած է՝ ՀՀ քրեական օրէնսգիրքի 266-րդ յօդուածի 3-րդ մասի 1-ին եւ 2-րդ կէտերով, անոնց նկատմամբ որպէս խափանման միջոց կիրառուած է կալանաւորումը:

Միաժամանակ քննիչը որոշում կայացուցած է՝ ԱՄՆ բնակող տղամարդուն ՀՀ քրեական օրէնսգիրքի 266-րդ յօդուածի 3-րդ մասի 1-ին եւ 2-րդ կէտերով, 267.1 յօդուածի 4-րդ մասի 1-ին կէտի յատկանիշներով որպէս մեղադրեալ ներգրաւուելու մասին: Անոր նկատմամբ որպէս խափանման միջոց կիրառուած է կալանաւորումը եւ չաչտարարուած է հետախուզում:

ԶԱԻԵՆ ԽԱՆՃԵԱՆ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՅԻ ՇՔԱՆՇԱՆԻՆ

28 Մայիսին Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանի նստավայրին մէջ կայացած՝ Հանրապետութեան տօնին առթիւ պարգեւներու եւ կոչումներու շնորհման արարողութեան ընթացքին, Զաւէն Խանճեան պարգեւատրուեցաւ «Երախտագիտութեան Շքանշան»ով, Հայաստան-Սփիւռք կապերու ամրապնդման եւ զարգացման մէջ ներդրած իր աւանդին համար:

Նշենք, որ Զաւէն Խանճեան նաեւ մասնակցած էր «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի Հոգաբարձուներու Խորհուրդի եւ տեղական մարմիններու համատեղ նիստին, իսկ աւելի կանուխ՝ հանդիպում մը ունեցած էր Արցախի նախագահ Բակո Սահակեանի հետ:

Հայաստանը կը Խօսի Փաստերով

Շարունակուած էջ 1-էն

նաճեւերուն, որոնք ըստ ատրպէյ՝ ճանական կողմի՝ ինկած են հիմնախնդիրի կարգաւորման հիմքը՝ ան նշած է, որ անոնք 4-ն են, եւ Ատրպէյճանն է մշտապէս նախորդ ընդունուածները իրականացնելի հրաժարողը:

«Երբ ընդունուած էին ՄԱԿ-ի

անվտանգութեան խորհրդի բանաձեւերը, ամէն բանաձեւից յետոյ Ատրպէյճանը հրաժարուած էր կատարել նախորդը: Բացի այդ, խօսքը չէր գնում բանակցային գործընթացի մասին, դրանք ուղղուած էին ռազմական գործողութիւններին դադարեցմանն ու զինադադարի հաստատմանը», - եզրափակած է Կառուար Նալպանտեանը:

Արաբական Աշխարհ Շրջափակում Քաթարի Հանդէպ

Արաբական լիկայի անդամ չորս երկիրներ (գլխաւորութեամբ Սէուտական Արաբիոյ) իրենց դիւանադիտական կապերն ու օդանաւային թռիչքները խզեցին Քաթարի պետութեան հետ, ձեւով մը պաշարման վիճակ ստեղծելով Արաբական Մովրի 2 ու կէս միլիոն հաշուող այլ պետութեան դէմ:

Այս կապակցութեամբ Քաթարի արտաքին գործոց նախարար Մուհամմատ Պին Ապտէլ Ռահման Պին Եասին Ալ Թահանին եւրոպական շրջապտոյտ մը կատարելով իր երկրի հանդէպ զօրակցութեան եւ Մոցի տագնապին լուծման առաքելութեան լծուած է: Ան հրապարկային ելոյթ մը ունենալով «ապօրէն» եւ «անարդար» վերաբերմունք նկատած է Սէուտական Արաբիոյ եւ իր դաշնակիցներուն կողմէ Քաթարի հանդէպ շրջափակման որոշումին դէմ: Փարիզի մէջ իր կատարած յայտարարութեան ընթացքին նշած է նաեւ որ «... ոչ ոք իրաւունք ունի վիճարկելու մեր որդեգրած արտաքին քաղաքականութեան հետ առնչուող հարցերը»: Իսկ պատասխանելով այն հարցին թէ Քաթար զօրավիզ կը կանգնի ծայրայեղական իմբակցութիւններուն ըսած է. «Քաթար կը փափաքի բանակցութեան սեղանին նստիլ եւ խօսիլ Մոցի վերաբերեալ ապահովական հարցերու մասին»: Ան ընդգծեց նաեւ այս հարցով Քաթար կը մերժէ եղած պնդումները:

Միւս կողմէ Մեծն Բրիտանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պոլիս Զօստոն ըսաւ թէ կը փափաքի այս օրերուն տեսակցութիւններ ունենալ Սէուտական Արաբիոյ, Քուէյթի եւ Արաբական Միացեալ Էմիրէթներու իր պաշտօնակիցներուն հետ, հանդարտութեան կոչ ուղղելու անոնց: Իր հերթին Քուէյթ ողջունելի գտած է նման միջնորդութիւն մը:

Լիպիոյ Մէջ Ութը Գաղթականներու Դիակներ Գտնուած

Լիպիոյ Թրիփոլի քաղաքի ծովափնեայ ապահովական ոյժերը ութը գաղթականներու ջրամոյն դիակները գտած են: Իսկ տասնեակ մը այլ գաղթականներ կորսուած կը համարուին:

Ընդհանրապէս ճամբորդատար փոքր նաւերը 100-110 հոգիներ կը փոխադրեն: Սակայն տակաւին ծանօթ չէ թէ ինչ պատահած է մնացեալ ուղեւորներուն:

Այս առթիւ Գաղթականներու Միջազգային կազմակերպութեան խօսնակն ըսած է թէ ռեպորտը շինուած 3 նաւեր որոնք 380 ուղեւոր կը փոխադրէին Զաւիյա շրջանին, ետ վերդարձուած են դէպի Լիպիա:

Նշենք նաեւ որ 2014 թուականին ի վեր գաղթականներու համար Լիպիա հեշտ երկիր կը համարուի Եւրոպա անցնելու ճանապարհին:

Քատտաֆիի Տղան Ազատ Արձակուած

Լիպիոյ նախկին բռնակալ Մուհամմար Քատտաֆիի որդին 44 ամեայ Սէյֆ էլ Իսլամը՝ 5 տարի բանտարկուած մնալէ ետք, ազատ արձակուեցաւ երկրի Հիւսիս Արեւմուտքը գտնուող Ջնդանի բանտէն: Իր հայրը իշխած էր 30 տարի եւ ինք կը նկատուէր ժառանգորդը: Արդարեւ ազատ արձակման հրամանը տրուած էր ներկայացուցիչներու տան կողմէ վերջերս մշակուած ներման նոր օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն: Ինք ամբաստանուած էր լեղափոխութիւնը ճգմել եւ ցուցարարներ սպաննելու յանցանքով:

Կացութեան Բարելաւում Սուրիոյ Մէջ

Եփրատ գետի արեւմտեան ափի շրջանն ազատագրուեցաւ յատկապէս մեծ յառաջխաղացք արձանագրուեցաւ Հալէպի Հիւսիս Արեւելյան շրջանին մէջ: Արդարեւ իսլամական պետութիւն կազմակերպութեան (Տահէշ) զինեալները մեծ նահանջ արձանագրած են Մասքանա Ռամթան եւ Շանթա քաղաքներէն եւ սկսած են մերձենեալ Թափգային: Անոնք միաժամանակ գրաւած են ռազմագիտական կարեւորութիւն ներկայացնող Ժիրայի օդակայանը:

Սուրիոյ մէջ հաստատուած ռուսական օդուժի սաւառնակները անցնող ամսուան ընթացքին 1200 թռիչքներ կատարելով ահաբեկչական 3200 կեղերոններ փճացուցած են: Միւս կողմէ սուրիական կառավարական ոյժերը կարեւոր յառաջխաղացք արձանագրած են Հալէպի Հիւսիս Արեւմուտքը գտնուող Փալմիրայի շրջանին մէջ:

Թրքական Ընդդիմութեան Պնդմամբ, Իշխանութիւնը Գիտցած է Յեղաշրջման Մասին, Բայց չէ Կանխած՝ «Իր Նպատակներուն Զասնելու Զամար»

Թուրքիոյ հիմնական ընդդիմադիր ուժը՝ Ժողովրդահանրապետական կուսակցութիւնը կը պնդէ, որ անցեալ տարուայ յեղաշրջման փորձը վերահսկուած է իշխանութեան կողմէ: Ըստ ԺԿԿ-ի, իշխանութիւնները գիտցած են յեղաշրջման փորձի մասին, այն չեն կանխած եւ ստեղծուած իրավիճակէն օգուտներ քաղած են՝ իրենց նպատակներուն հասնելու համար:

Նման պնդումներ տեղ գտած են Ժողովրդահանրապետական կուսակցութեան պատգամաւորներու կազմած 307 էջանի գեկոյցին մէջ: Ընդդիմադիրները այդպիսով արձագանգած են խորհրդարանական յանձնաժողովի նախնական այն գեկոյցին, որ կազմուած է 2016-ի 15 յուլիսի յեղաշրջման փորձի ուսումնասիրման, անոր կազմակերպիչներու բացայայտման ուղղուած աշխատանքներու արդիւնքով:

«2016-ի Յուլիսի 15-ի դաւաճանական յեղաշրջման փորձէն ետք ի յայտ եկած փաստերը ցոյց կու տան, որ անոր մասին շատոնց յայտնի էր: Իշխանութիւնները այն ակնկալած են եւ դիտարկած որպէս հնարաւորութիւն՝ իրենց վերջնական նպատակին հասնելու համար», - նշուած է Թուրք ընդդիմադիրներու գեկոյցին մէջ:

Ընդդիմադիր օրէնսդիրներու պնդմամբ, դատախազութեան նիւթերու ուսումնասիրութիւնները ցոյց կու տան, որ յեղաշրջման փորձի նախապատրաստումը սկսած է 2015-ի վերջերուն, եւ անոր մէջ ներգրաւուած մարդոց անունները յայտնի եղած են հետախուզական ծառայութեան: Զեկոյցին մէջ նշուած է, որ յեղաշրջման փորձը չէ կանխուած, հակառակ այն հանգամանքին, որ նախօրէին՝ յուլիսի 14-ին 6-ժամեայ հանդիպում ունեցած են Ազգային հետախուզական կազմակերպութեան (MIT) ղեկավար Հաքան Ֆիտանը եւ գինուած ուժերու գլխաւոր շտապի պետ՝ զօրավար Հուլուսի Աքարը:

Զեկոյցին մէջ յղում կայ նաեւ ուղղաթիռի օդաչուի ցուցմունքին մասին, որու անունը գործի նիւթերուն մէջ նշուած է որպէս մայր O.K.: Ան ցուցմունք տուած է, որ իր անմիջական հրամանատարներու յանձնառութիւններէն ետք՝ 15 Յուլիսի ցերեկը զացած է Ազգային հետախուզական ծառայութեան կեդրոնակայան եւ հաղորդած տուել հնարաւոր յեղաշրջման մասին: Թրքական ընդդիմութեան պնդմամբ, սա յստակ ապացոյց է այն իրողութեան, որ իշխանութիւնները անտեսած են յեղաշրջման մասին տեղեկութիւնը:

Թուրքիոյ Ոստիկանութիւնը Ուշադիր Զետեւած ու Դիտաւորեալ Չէ Կանխած Տինքի Սպանութիւնը

Հրանդ Տինքի սպանութեան գործով հերթական դատական նիստին ներկաները լսած են վկաներուն:

Ինչպէս կը տեղեկացնէ Պոլսոյ հայկական «Ակոս»-ը, դատարանին մէջ վկայութիւն տուած է ոստիկանութեան նախկին բարձրաստիճան պաշտօնեայ Լեւենթ Եարմէլը՝ նշելով, որ սկիզբէն Տինքի սպանութեան հետաքննութիւնը խիստ թերի ընթացած է:

Ան նշած է, որ հետաքննութեան ժամանակ չէ թոյլատրուած օգտուիլ հետախուզութեան յատուկ LOG տուեալներէն, որոնք ամէն ինչ կը բացայայտէին: «Ին-

ծի ըսին, որ եթէ LOG տուեալները ներկայացնենք, ոստիկանութիւնը բարդ կացութեան մէջ կը յայտնուի, եւ պէտք է լսենք Պոլսոյ մէջ ինչ կ'որոշեն: Եթէ թաքցնեն LOG-ի տուեալները, ուրեմն այստեղ դիտաւորութիւն կայ: Նման սպանութիւնը առանց վերիններու թոյլտուութեան չէր կրնար տեղի ունենալ վայրի մը մէջ, երբ ամբողջ հետախուզութիւնը այնտեղ էր», - ըսած է Լեւենթ Եարմէլը՝ աւելցնելով, որ Տինքի սպանութեան բացայայտման ուղղուած իր աշխատանքներու համար 2011-ին սպառնալիքներ ստացած է:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State: ----- Zip Code: -----

Country: -----

Tel: ----- Email: -----

SEROP'S CAFE

GREEK & LEBANESE FOOD

SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048	805 East Broadway Glendale, CA 91205	300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101
---	---	--

- Life Insurance
- Estate Planning
- Workman's Compensation
- Health Insurance
- Will & Living Trust
- Employee Benefits
- Group & Individual
- Full Annual Review
- Annuity
- Long Term Care
- Mortgage Protection
- IRA
- Disability
- College Planning
- 401K & 403B

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաժեղս է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

Հայաստանեան Իրաւապաշտպանները Զեկոյց Հրապարակած են ՊՊԾ Գունդի Գրաւման Տարելիցին Ընդառաջ

«Անցած տարուայ Յուլիսին հաւաքների մասնակիցների նկատմամբ ոստիկանական բռնութիւնները, հոգեբանական ճնշումները, հետապնդումներն ու յատուկ միջոցների կիրառումը թոյլ են տալիս գնահատելու, որ իրաւապահների կողմից դրսեւորուել է դաժան, անմարդկային, արժանապատուութիւնը նուաստացնող վերաբերմունք», - արձանագրած են հայաստանեան վեց իրաւապաշտպան կազմակերպութիւններ ոստիկանական գունդի գրաւման տարելիցին ընդառաջ՝ այսօր հրապարակած ծաւալուն զեկոյցին մէջ:

Իսկ բռնութիւններու նպատակը, ըստ իրաւապաշտպաններու, հաւաքներու միւս մասնակիցներու շրջանակէն ներս վախի, ճնշման միջոցով ձեւաւորելն ու շարունակուող յետագայ հաւաքներուն մասնակցութիւնը կանխելն էր:

Գիւմրիի լրագրողներու «Ասպարէզ» ակումբի ղեկավար, յուլիսեան ցոյցերու աշխոյժ մասնակից

Լեւոն Բարսեղեանի համոզմամբ՝ բռնաճնշումներու ցուցումը ամենաբարձր մակարդակով տրուած է:

Յուլիսեան ցոյցերու օրերուն, ըստ զեկոյցի, ոստիկանութիւնը բերման ենթարկած է աւելի քան 700 մարդու, այդ շարքին՝ յարակից փողոցներու պատահական անցորդներու: 60-էն աւելի մարդ ալ ձերբակալուած է զանգուածային անկարգութիւններու, անօրինական հաւաքներ կազմակերպելու եւ մասնակցելու, իրաւապաշտպաններու որակմամբ՝ շինծու մեղադրանքներով:

150 էջանի աշխատութեան հեղինակները առանձին բաժինով անդրադարձած են ոստիկանութեան կիրառած յատուկ միջոցներու իրաւաչափութեան՝ արձանագրելով, որ անոնք՝ 3 արցունքաբեր կազերը եւ 97 լուսաձայնային նռնակները ապօրինաբար գործի դրուած են խաղաղ հաւաքներու մասնակիցներու նկատմամբ:

« Իրագեկ քաղաքացիների միաւորման» անդամ Դանիէլ Իոան-

Ատրպէյճանի Կողմէ Հրադադարի Խախտումներու Վիճակագրութիւնը Ներկայացուած է ԵԱՀԿ-ին

Հայ - ատրպէյճանական պետական սահմանին տիրող իրավիճակը, ատրպէյճանական զինուժի կողմէ հրադադարի ռեժիմի խախտման դէպքերու վիճակագրութիւնը ներկայացուած է ԵԱՀԿ պաշտօնեաներուն չորեքշաբթի օր սահմանագծի հերթական դիտարկումէն ետք Տաւուշի մարզի Այգեպար գիւղին մէջ կայացած ճեպագրոյցի ընթացքին:

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութեան տեղեկատուութեան եւ հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութեան՝ այսօր տարածած հաղորդագրութեան համաձայն, ԵԱՀԿ ներկայացուցիչներու ուշադրութիւնը հրաւիրուած է յատկապէս սահմանամերձ գիւղե-

րու եւ ճանապարհներու ուղղութեամբ ատրպէյճանական զինուժի արձակած կրակոցներուն:

Շնորհակալութիւն յայտնելով հայկական կողմին ներկայացուած տուեալներուն համար՝ ԵԱՀԿ պաշտօնեաները նշած են, որ անոնք պիտի ներառուին իրենց զեկոյցներուն մէջ:

Հայկական կողմէն դիտարկումը իրականացուցած են ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ (ԳՆԱՆ) դեսպան Անձէյ Քասփիշիկը եւ անոր ղաշտային օգնականները: Սահմանային դիտարկման ընթացքին կրակի դադարեցման ռեժիմի խախտումներ չեն արձանագրուած:

նիսեանը ըսած է. - «Ոստիկանները կրակելուց յետոյ կիլզաները վերցրել են եւ շարտել են ցուցարարների ուղղութեամբ՝ որպէս յաւելեալ ահաբեկում կամ... Ամէն դէպքում որեւիցէ տեղ գրուած չի, որ այս երկաթի կտորը կարելի է նետել ցուցարարներու վրայ: Քաղաքացի կաթ, ում մարմնից 75 բեկոր է հանուել բժիշկների կողմից: Դա անգամ պատերազմի գոտում մեղմ ասած ամէն վիրաւորի հետ չի պատահում: 8 քաղաքացի աչքից է գրկուել ոստիկանութեան այս գործողութիւնների արդիւնքում»:

Խօսքի ազատութեան պաշտպանութեան կոմիտէի ղեկավար Աշոտ Մելիքեանը յիշեցուցած է, որ պատասխանատուութիւնը ստանձնած են բացառապէս քաղաքացիական անձինք. - «Միտումնաւոր հաշուեյարդար տեսնելու միտում է նկատուել: Եւ այս քանից յետոյ չեմ կարծում, որ այս իրավիճակում բոլոր

մեղաւորները կը յայտնաբերուեն»: Զեկոյցը կ'անդրադառնայ նաեւ պատճառներուն, թէ ինչու զինուած գործողութիւնը մեծ աջակցութեան արժանացաւ փողոցը:

«Իրաւունքների պաշտպանութիւն առանց սահմանների» հասարակական կազմակերպութեան նախագահ Հայկուհի Յարութիւնեան. - «Խաղաղ հաւաքների այդ լայնամասշտաբ ծաւալումը որպէս նախապատմութիւն ունէր երկրում տիրող ընդհանուր սոցիալական, տնտեսական անարդարութեան, դժգոհութեան կուլմիւնացիոն փուլի առկայութիւնը, որը յանգեցրեց դրան եւ կարծես թէ զարթօնքի ճիչ հանդիսացաւ քաղաքացիների համար»:

«Մարդու իրաւունքների խախտումները Հայաստանում 2016 թգ յուլիսի 17-30-ը» վերնագրով զեկոյցը կ'աւարտի իշխանութեան տարբեր օղակներուն ուղղուած առաջարկութիւններով:

ՄԴՀԿ «ՓԱՐԱՄԱԶ» Մասնաճիւղ

Հնչակեան Քսան Կախաղաններու
102-Ամեակին Առթիւ

ԾԱՂԿԷՊՍԱԿԻ ԶԵՏԵՂՈՒՄ

Փասատինայի Եղեռնի Յուշարձանին Մօտ

Պիտի Գործադրուի Յատուկ Յայտագիր

Տեղի կ'ունենայ
ԿԻՐԱԿԻ, ՅՈՒՆԻՍ 25, 2017
Կ.Ե. Ժամը 5-ին

Շրջանի հայութիւնը կը հրաւիրուի ներկայ գտնուելու արարողութեան եւ յարգելու նահատակներու յիշատակը

©1976 Daniel Varoujan Hejranian

ԱՐԱՍ ՄԱԼԵԱՆ

ԻՆՉ ԱԼ ԸԼԼԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ, ԶԻՄՆԱԴՐԱՍԸ ՊԵՏՔ Է ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ, ՈՐՈՎՅԵՏԵՒ ԱՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՀՋՕՐԱՑՄԱՆ ԳՐԱԲԱԿԱՆՆԵՐԷՆ ՄԵԿՆ Է

Լիբանանահայ գործարար եւ հասարակական գործիչ Արամ Մալեան Երեւանի մէջ հարցազրոյց մը տուաւ Պոլսոյ «ժամանակ» օրաթերթին (արտատպում)

Լիբանանահայ համայնքէն ներս շատերուն յայտնի է Արամ Մալեանի անունը: Ան իր ազգային-հասարակական գործունեութեան սկսած է տարիներ առաջ եւ ներկայիս անդամ է մայրաքաղաք Պէյրութի քաղաքապետական խորհուրդին: 2016-ին Լիբանանի մէջ տեղի ունեցած Տեղական ինքնակառավարման մարմնի (ՏԻՄ) ընտրութիւններուն Մալեան ներկայացնելով Սոցիալ դեմոկրատ հնչակեան կուսակցութիւնը (ՍԴՀԿ), անդամ դարձած է քաղաքապետական խորհուրդին:

Խօսելով Մալեանի հայաստանեան գործունեութեան մասին, տեղին է յիշեցնել, որ ան կը ներկայացնէ ՍԴՀԿ-ը «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի Հոգաբարձուներու խորհուրդին մէջ եւ անցնող գրեթէ հինգ տարիներուն ժրջան կերպով իր մասնակցութիւնը բերած է այդ մարմնի գործունեութեան եւ աշխատանքներուն:

Երեւանի մէջ նշուեցաւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հիմնադրութեան 25-ամեայ յոբելեանը, ինչպէս նաեւ անոր Հոգաբարձուներու խորհուրդի տարեկան հերթական նիստը: Այս պատեհ առիթով հարցազրոյց մը ունեցանք Արամ Մալեանին հետ:

-Յարգելի Պրն. Մալեան, այսօր ինչպէ՞ս կը գնահատէք լիբանանահայութեան ընդհանուր վիճակը:

-Լիբանանահայութեան վիճակը կապուած է Լիբանանի ընդհանուր քաղաքական վիճակին հետ: Քաղաքական հողի վրայ, տակաւին սպասողական վիճակի մը մէջ ենք բոլորս: Կը սպասենք ընտրական նոր օրինագիծի մը վաւերացման: Յուսամք քաղաքական բոլոր կողմերը համաձայնութեան գան եւ ընտրական արդար օրինագիծ մը որդեգրեն: Երկրին համար շատ կարեւոր է խորհրդարանական ընտրութիւններու կայացումը, մանաւանդ որ ներկայ խորհրդարանը ընտրուած է 2009 թուականի Յունիսին եւ տարբեր պայմաններու բերումով ցայսօր մենք չենք կրցած նոր խորհրդարան մը ընտրել: Այստեղ կ'ուզեմ նշել, որ կրեւորը միայն ընտրութիւններու կայացումը չէ, այլ իւրաքանչիւր համայնքի ճիշդ ներկայացուցչութիւնը ապահովելն է: Ընտրութեանց մասին դրի շեշտը, որովհետեւ Լիբանանի նման երկրի մը համար շատ կարեւոր է խորհրդարանի թարմացումը եւ այդ ճանապարհով օրէնսդրական մարմիններու գործունէութեան ամրապնդումը:

-Գիտեմք, Լիբանանի մէջ տնտեսական տագնապ կայ: Այդ մէկը կ'ազդէ՞ հայութեան վրայ:

-Ճի՛շտ է, ներկայիս տնտեսական վիճակը լաւ չէ, սակայն ուրախ ենք, որ նախագահական աթոռը երկու քուկէս տարի թափուր մնալէ ետք նախագահ մը ունեցանք, յանձինս զօրավար Միշէլ Աունի: Այս մէկը որոշ չափով ժողովուրդը հանգստացուց, բայց նախագահական ընտրութեանէն ետք, պէտք եղած բարելաւումները տակաւին չենք գգար, որովհետեւ ինչպէս ըսի, «ընտրական օրէնք»-ի մը շուրջ համաձայնութիւնը տակաւին չէ կայացած: Համաձայնութեանէն ետք միայն կը նախատեսուին դրական փոփոխութիւններ: Չմոռնանք նաեւ, Լիբանանի տնտեսական վիճակը կապուած է Սուրիոյ ներկայ վիճակին հետ: Այսօր, Լիբանանի մէջ կը գտնուին աւելի քան 2 միլիոն գաղթականներ, որոնք իմ կարծիքով, երկրին համար վտանգ կը ներկայացնեն: Պէտք է միջազգային ընտանիքը՝ Լիբանանի կառավարութեան հետ միասին անյապաղ լուծում մը գտնեն գաղթականներու տունդարձին համար, այլապէս Լիբանան կրնայ ապագային աւելի դժուար բարդութիւններու դէմ յանդիման գտնուիլ: Հետեւաբար ներկայիս վերոյիշեալ երկու

խնդիրները կը խափանեն Լիբանանի տնտեսական վիճակի բարգաւաճումը:

-Իսկ գաղութէն ճամբորդողներ, արտագաղթողներ կա՞ն:

-Ո՛չ, չկան, սակայն ժողովուրդը ըս-պասողական վիճակի մէջ է: Անգործութեան թիւը մագլցում կ'արձանագրէ, իրավիճակը կարելի է դարձանել միայն քաղաքական կայունութիւն ստեղծելով: Այն ժամանակ ժողովուրդը կրնայ նոր ծրագրերու մասին մտածել եւ տնտեսական վիճակը կը բարելաւուի:

-Եթէ «ընտրական օրէնք»ը կարգաւորուի, կը կարծէ՞ք, որ հայութիւնը միասնական ձեւով ընտրութիւններուն կը մասնակցի:

-Վստահաբար հայ քաղաքական կարգաչին կուսակցութիւններու կարեւորագոյն օրակարգերէն մին է երկրին մէջ տեղի ունեցաւիք երեսփոխանական ընտրութիւնները: Անոնք այս հարցին նկատմամբ պիտի ցուցաբերեն ազգային բարձր գիտակցութիւն, մանաւանդ որ գաղութին մէջ կը շրջին հայանուն թեկնածուներ, որոնք ազգային կեանքին որեւէ ներդրում չունին: Այս մէկը վտանգաւոր երեւոյթ է: Լիբանանահայութեան ներկայութիւնը յառաջիկայ խորհրդարանէն ներս, պէտք է ըլլայ հարազատ եւ գաղութին ճշգրիտ պատկերը արտացոլացնող: Միասնակութեան ոգին պէտք է ըլլայ գերակշռող:

-Մտահոգուած է՞ք քաղաքի անվտանգութեամբ:

-Եթէ բաղդատենք Միջին Արեւելքի երկիրներու՝ Իրաքի, Լիպիոյ, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ՝ մանաւանդ այս վերջնոյն դժոխային վիճակին հետ, ապա կրնամ ըսել, որ Լիբանան տակաւին ապահով երկիր է: Սա իրականութիւն է: Այդ

մէկը կը պարտինք մեր ղեկավարութեան, լիբանանեան բանակին, նաեւ ապահովական մարմիններու զգօնութեան: Հակառակ ներքին տարակարծութիւններուն, ամէն ջանք ի գործ կը դրուի երկիրը գերծ պահելու համար ապահովական ցնցումներէ: Իսկ արտաքին իմաստով, իսրայէլեան ամենօրեայ սպառնալիքները կը մնան առկայ:

-Որպէս Հայկական Կրթական Բարեսիրական Սիւրբեան ատենապետ, կ'իմանանք, որ միութեան տնտեսութիւնը բարելաւելու գծով կը կատարէք կարգ մը շինարարական աշխատանքներ: Կրնա՞ք հակիրճ լուսաբանութիւն մը տալ այդ մասին:

-Որպէսզի կարենանք դիմագրաւել մեր առջեւ ծառայած նիւ-

թական դժուարութիւնները, կարենալ պահելու համար մեր հաստատութիւնները, քանի մը տարի առաջ նախաձեռնեցինք տնտեսական ծրագրի մը մշակման: Այդ իմաստով Նոր Հաճնոյ թաղամասին մէջ կառուցեցինք տասն չարկանի շէնք մը, որմէ գոյանալիք հասոյթով կարելի ըլլար մեր կրթական եւ բարեսիրական աշխատանքները շարունակել: Յառաջիկային կը նախատեսենք նաեւ նոր ծրագրեր, դժուարին պայմանները շրջանցելու համար:

-Գիտեմք նաեւ, որ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի Հոգաբարձու խորհուրդի անդամ

Շար.ը էջ 19

JENNY'S IMMIGRATION & SOCIAL SERVICES

Հաստատութեան տնօրէն եւ հայ համայնքին տարիներ շարունակ օգնութիւն ցուցաբերած փորձառու ճեմի Աբրահամեանը շարունակում է օգտակար լինել մեր հայրենակիցներին կառավարութեան կողմից գաղթականութեան փաստաթղթերի, հիւանդութեան, բոշակների եւ պետական օգնութեան ձեւակերպման անհրաժեշտ ծառայութիւններով:

Քաղաքացիութեան Կեդրոն
 1436 W. Glenoaks Blvd., Glendale, CA 91201
 Tel: (818) 242-8196 Fax: (818) 937-9120

-Բոլոր ճանապարհներով Green Card եւ այլ գաղթականական ծառայութիւններ
 -Եթէ երբեւէ ունեցել էք խնդիրներ, որը կարող է ձեզ խանգարել քաղաքացիութեան հարցով, մի մտահոգուէք, մենք ձեզ կ'օգնենք ...

Passport and Immigration Photos

Նոտար/Notary
 Վստահեցէք մեր տարիներու փորձառութեան եւ արդար աշխատանքին
 Ձեր գաղթականական եւ այլ հարցերու շուրջ ամէն հարցումի պատասխանը մեր մօտ կը գտնուի (Section 8, խնամակալ, եւայլն)

Ծառայութիւններ
 -Հեշտ եւ կարճ ճանապարհով հիւանդութեան բոշակ SSI-SSA
 -Medi-Cal
 -CAPI, Sponsor-ով կամ առանց Sponsor-ի

LIVE SCANS
 Fingerprinting

Jenny Abrahamian
 Թարգմանութիւններ՝
 Հայերէն, Անգլերէն, Արաբերէն, Ռուսերէն, Պարսկերէն եւայլն
 -Լիպագորագրեր/ Appostille

Massis Weekly

Volume 37, No. 23

Saturday, June 17, 2017

OSCE Minsk Group Co-Chairs Visit Armenia and Karabakh

YEREVAN (RFE/RL) — U.S., Russian and French diplomats co-heading the OSCE Minsk Group have met with Armenia's and Nagorno-Karabakh's leaders as part of their continuing efforts to relaunch Armenian-Azerbaijani peace talks.

The three mediators met with President Serzh Sarkisian and Foreign Minister Edward Nalbandian in Yerevan on Saturday at the start of their latest tour of the Karabakh conflict zone. They then proceeded to Stepanakert for similar talks with Bako Sahakian, the Karabakh president, that were held on Monday. They are expected to travel to Baku later this week or early next.

The envoys gave few details of their talks when they spoke to reporters in the Karabakh capital. "France, the United States and Russia are making every effort to achieve progress on this issue," Stéphane Visconti, the Minsk Group's French co-chair, was reported to say.

Neither the mediators nor official Armenian sources specified whether they pressed for the conduct of high-level Armenian-Azerbaijani negotiations. Visconti's American opposite number, Richard Hoagland, expressed hope in March that Nalbandian and Azerbaijani Foreign Minister Elmar Mammadyarov will "prepare the ground" for a meeting of their presidents.

The two ministers reported no

agreements to that effect after they last met in Moscow in April. Nalbandian said on May 30 that an Armenian-Azerbaijani summit is unlikely to be organized "for the time being."

Presidents Serzh Sarkisian and Ilham Aliyev most recently met in Vienna and Saint Petersburg in May and June last year. The Karabakh peace process has been essentially deadlocked since then.

Meeting with Visconti, Hoagland and Russia's Igor Popov on Saturday, Nalbandian accused Baku of continuing to ignore their calls for the conflicting parties to comply with confidence-building agreements that were reached by Aliyev and Sarkisian last year. According to the Armenian Foreign Ministry, he said the mediators should take "concrete actions" in order to "rein in this unconstructive and provocative policy by Azerbaijan."

Sahakian likewise accused Baku of continuing ceasefire violations along the Karabakh "line of contact" when met with the co-chairs in Stepanakert. The spokesman for the Karabakh leader, Davit Babayan, was quoted by Artsakhpress.am as stressing the importance of bolstering the ceasefire regime.

Babayan also said that the warring sides still have a "long way to go" to resolve the conflict. Their positions on a peaceful settlement are "almost diametrically opposite," he said.

Armenia, EU to Sign Framework Agreement in November

Armenia and EU are planning to sign the Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement during the Eastern Neighborhood Summit in Brussels in November, Armenian Foreign Minister Edward Nalbandian said at a joint press conference with his visiting Estonian counterpart Sven Mikser.

Estonia will assume the chairmanship of the European Union from July 1st. The Estonian Foreign Minister said the country has a very ambitious agenda, and stressed that Eastern Partnership was among the priorities.

"I hope the negotiations between

Armenia and the European Union will be successfully completed," he said.

Speaking about the perspectives of visa liberalization between Armenia and the EU, Minister Mikser said. "I think the free movement of people is a very important factor for bringing peoples and countries closer. Estonia is definitely interested in the completion of the process sooner rather than later," he added. He said, however, that no dates could be mentioned.

"We'll give a boost to the process, but the rest will depend on Armenia's ability to meet all standards," he said.

Azerbaijan Anti-Armenian Initiative Fails at UN

NEW YORK -- Yet another anti-Armenian initiative by Azerbaijan has failed; this time at the United Nations (UN).

For months, Azerbaijan attempted to disrupt the activities of the Human Rights Defender (Ombudsman) of Armenia, Arman Tatoyan, at the upper echelons of the UN, reported Aysor (Today) news agency.

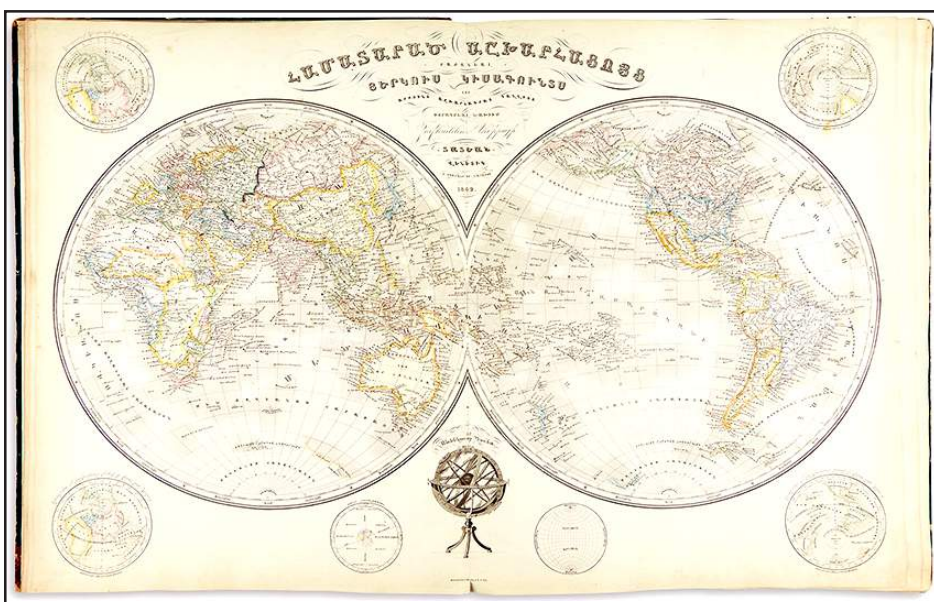
Apparently, Baku did not like Tatoyan's activeness in international

discussions on the Nagorno-Karabakh conflict, and therefore it demanded from the UN to curtail his activities in this international organization and strip him from the highest—A—status.

This initiative of Azerbaijan, however, achieved no result at the UN.

It was explained that the UN is pleased with the work of Armenia's ombudsman and considers it important to collaborate with him.

First World Atlas in Armenian Sold for \$37,500 at New York Auction

NEW YORK — On June 7, Swann Galleries' held its biannual auction of Maps & Atlases, Natural History & Color Plate Books. Approximately two thirds of the lots offered fell into the category of maps and atlases, with strong results in both subheadings. Of the 265 lots, 86% percent found buyers, exceeding the low estimate for the section by more than \$100,000.

The first world atlas in the Armenian language topped the sale, reaching more than five times its \$6,000 high estimate to sell for \$37,500*, a record

for the work. Hovhannes Amira Dadian created the atlas in the Armenian monastery on the Venetian island of San Lazzaro in 1849 in an effort to bring Western knowledge to his home country. The atlas boasts ten hand-colored double-page maps, including one of the solar system, all of which were printed in Paris and based primarily on contemporary French models.

Hovhannes Amira Dadian's atlas is 10 hand-colored double-page en-

Continued on page 3

Defiant Opposition Gunmen Go on Trial in Yerevana

YEREVAN (RFE/RL) -- Fourteen members of "Sasna Tsrer: radical opposition group went on trial on Thursday almost one year after most of them seized, together with two dozen other men, a police base in Yerevan in what they called an uprising against Armenia's government.

The defendants are facing a wide range of charges, including illegal seizure of government buildings and weapons and hostage taking. Two of them also stand accused of murdering three police officers during the armed group's two-week standoff with Armenian security forces. All suspects deny the accusations.

The gunmen stormed the police compound in Yerevan's southern Erebuni district and took several police

officers hostage on July 17, 2016. They demanded President Serzh Sarkisian's resignation and the release of Zhirayr Sefilian, the jailed leader of their Founding Parliament movement.

Sefilian was arrested on June 20, 2016 for allegedly plotting an armed revolt against the government. He denies the accusation as politically motivated.

Security forces avoided storming the Erebuni facility during the standoff, which also sparked anti-government demonstrations in Yerevan. Instead, they shot and wounded some of the armed oppositionists. The 20 remaining gunmen holed up in the compound surrendered to the authorities

Continued on page 4

OSCE Conducts Monitoring of the Armenian-Azerbaijani Border

YEREVAN -- The Office of the Personal Representative of the OSCE Chairman-in-Office conducted monitoring of the Armenian-Azerbaijani border in Tavush province on June 7.

From the Armenian side the monitoring was conducted by Personal Representative of the OSCE Chairman-in-Office, Ambassador Andrzej Kasprzyk and his Field Assistants Ghenadie Petrica and Martin Shuster. No violations of ceasefire regime were registered.

At a briefing that followed the monitoring in Aygepar community, the OSCE officials were briefed on the situation at the Armenian-Azerbaijani border, the statistics of ceasefire violations by Azerbaijan.

Special attention was called to the shots fired by Azerbaijani forces in the direction of frontline villages and roads.

The OSCE Representatives pledged to use the information in a report.

Austrian MPs and Heads of Diplomatic Corps Visit Vienna's Mekhitarist Congregation

VIENNA — On June 6 the Armenian Embassy in Austria and Austrian 'Society' journal jointly organized the visit of Austrian MPs and heads of diplomatic representations in Vienna to the Mekhitarist Congregation church, the Armenian MFA reports.

The visit aimed at making the Austrian political and public figures, as well as the foreign diplomats get acquainted with the heritage of Armenian culture in Europe.

The tour was attended by members of Austria-Armenia parliamentary group, Ambassadors accredited in Austria, permanent representatives at OSCE and other organizations in Vienna, as well as Austria's MFA representatives.

At the beginning of the visit Armenia's Ambassador to Austria, Armenia's permanent representative at OSCE and other international organizations in Vienna Arman Kirakosyan delivered welcoming speech, talking about the history of the Mekhitarist Congregation, as well as a number of issues related to maintenance of Armenian cultural heritage.

Accompanied by the church's Father Vahan Hovakimyan, the guests toured the church, got acquainted with the museum, as well as the world-renowned publishing house and library.

At the end of the visit the guests had a chance to taste Mekhitar liqueur prepared with 400-year-old recipe.

Artsakh President Bako Sahakyan Visits Kashatagh Region

STEPANAKERT -- On 8 June Artsakh Republic President Bako Sahakyan visited the Kashatagh region and met in the Hochants village with the community heads of the region's northern wing.

President Sahakyan began the meeting handing in high state awards to a group of representatives of the region for the services rendered to the country.

Issues related to the activities carried out and the results registered in 2016, as well as the implementation of a range of ongoing projects were addressed thereafter.

Head of Kashatagh regional ad-

ministration Souren Khachatryan, officials of the regional administration and community heads delivered corresponding reports.

President Sahakyan hailed the 2016 socioeconomic indicators registered in Kashatagh region. Bako Sahakyan noted that the region had been maintaining leading positions in the agricultural sector for several years, adding that a range of new projects covering diverse spheres were scheduled there with consequent benefits for the development of the region.

Premier Arayik Haroutyunyan and other officials attended the meeting.

Armenia and China to Cooperate in the Field of Strategic Studies

YEREVAN (Armradio) -- On 8 June 2017, the National Defense Research University of the Ministry of Defense of the Republic of Armenia (NDRU, MoD, RA) hosted the newly-appointed Military and Air Attaché of the People's Republic of China (PRC) in the RA, Senior Colonel Zhan Fenghua. The guest was welcomed by the Head of the NDRU, Doctor of Political Science, Professor, Lieutenant-General Hayk Kotanjian. The meeting was also attended by the NDRU Deputy Head for Research – Head of the Institute for National Strategic Studies (INSS), PhD in History Benyamin Poghosyan and NDRU INSS Research Fellow, PhD in Economics Azat Davtyan.

At the beginning of the meeting, Lieutenant-General Hayk Kotanjian congratulated the Military Attaché for taking up his new position, wishing him every success during his service in Armenia. Dr. Kotanjian presented the steps taken towards the establishment of cooperation between the

NDRU and similar institutions of China, particularly touching upon the Memorandum of Understanding (MOU) signed between the NDRU and the China Institute for International Strategic Studies (CISS).

The basis for cooperation between the two institutions was laid in 2014 during the visit of NDRU's Head Hayk Kotanjian to the CISS. The MOU was signed during the visit of NDRU's Deputy Head for Research Benyamin Poghosyan to Beijing in October 2016, when he participated in an international conference organized by the CISS.

Another example of the establishment of cooperation between the NDRU and similar institutions of China is the arrangement for signing a Memorandum of Cooperation with the Xian Institute of Contemporary International Studies (XICIS), which was reached during the NDRU INSS Research Fellow Azat Davtyan's visits of October 2016 to Xian and of April 2017 to Beijing.

**Զօրացիւնք
Օժանդակելնք
Փրկելնք**

Syrian Armenian Relief Fund
P. O. Box 1948
Glendale, CA 91209-1948

www.syrianarmenianreliefund.org

Experts Summarize Armenian-Azerbaijani Developments in 2016

YEREVAN (Mediamax) -- Yerevan hosted on Friday Caucasus-2016 Annual International Conference, which covered the most important developments in Southern Caucasus during 2016.

Following are excerpts reports on Armenia and Azerbaijan.

Armenia in 2016

Director of Caucasus Institute Alexander Iskandaryan. Three significant developments took place in Armenia, which highly influenced the political reality in the country.

Armenian media used the term “April War” covering the escalation on NK-Azerbaijan Line of Contact, initiated by Azerbaijan in April of 2016. In fact, it is incorrect to qualify this offensive as a war, since Azerbaijan did not pursue military goals, intending just to take over several kilometers of land.

Then an armed group captured Yerevan Police Station on July 17. Ambiguous perception of this development by citizens was of great interest. What’s more, the Armenian government did not qualify it as a terrorist attract.

Change of the Armenian Prime Minister was another significant development in Armenia. People started associating the word “new” with the word “good”, as this Prime Minister became the advocate for innovation; he did not at all belong to the old elite. He succeeded, as people considered him a more bureaucratic, non-oligarchic, and even anti-oligarchic character.

The military parade on September 21 is yet another important event in Armenia, as it featured Iskander-M missile systems and Smerch multiple

launch rocket system.

The developments of 2016 allowed us to reveal the divergence between the government and the people. The Armenian state structures understood that they should change the governance system. More focus was put on “Nation-Army” notion. The government started changing the images of political figures, substantiating it with the move to parliamentary form of governance. They appointed bureaucrats instead of oligarchs, educated people instead of the ignorant officials.

Azerbaijan in 2016

Sergey Markedonov, Assistant Professor, Russian State University for Humanities - 2016 was the year of Armenian-Azeri conflict and security for Azerbaijan. The April aggression was perceived as victory there.

A very important event happened in domestic politics in March, when Ilham Aliyev granted amnesty to 148 prisoners, 14 out of whom are considered international human rights defenders, the so-called “prisoners of conscience”. With that Azerbaijan showed the international community it was ready to accept objective human rights-related criticism. Another important domestic development was the Constitutional Referendum that affirmed introduction of the institution of Vice President. In 2016 Azerbaijan managed to consolidate its status of a large energy partner in the East.

Balance was maintained in foreign affairs. Recep Tayyip Erdogan, Hassan Rouhani, and Vladimir Putin visited Baku. Baku managed to boost dialogue with USA and the EU, hosting high-ranking officials.

First World Atlas in Armenian

Continued from page 1

graved maps, lithographed pictorial title-page and dedication color-printed in red, blue and gold. The lettering entirely in armenian alphabet.

The first world atlas in the armenian language. The maps consist of the solar system, the world in double hemispheres, Europe, Asia, Africa, North America, South America, Oceania and individual maps of ancient Armenia and the Ottoman Empire. Each map was engraved in Paris and is

primarily based upon contemporary French models. The Mekhitarist monastery on the island of San Lazzaro in Venice has long been a center of Armenian culture, study and publishing. Armenian-related books, pamphlets and maps were produced at the monastery’s presses from the late eighteenth century until the late twentieth.

Hovhannes Amira Dadian (1798-1869) was a member of an entrepreneurial family of the noble and privileged Armenian Ottoman class.

International Conference on “Armenians of Iraq” at Haigazian University

BEIRUT -- Organized by the Armenian Diaspora Research Center at Haigazian University, and supported by the Armenian Communities Department of the Calouste Gulbenkian Foundation, the conference on “Armenians of Iraq” took place over the course of three days.

On Monday, May 29, the official opening took place in the presence of the prelates of Lebanon and Iraq, community leaders from Iraq and Lebanon, the ambassador of Armenia in Lebanon, Armenian intellectuals, historians, and academicians. The ceremony began with the opening words of Dr. Antranik Dakessian, Director of the ADRC, followed by a presentation by Dr. Razmig Panossian, head of the Armenian Communities Department of Calouste Gulbenkian Foundation. Haigazian University’s President Rev. Dr. Paul Haidostian’s words were followed by the opening reflections of the Prelate of Armenians in Iraq, Arch. Avak Asadourian.

The conference, with its eight sessions, extended over three days and covered thirty-four topics, presented by thirty-four scholars coming from countries such as the United States, Egypt, Armenia, Lebanon, Syria, Iraq and the Philippines.

Panelists were Bedros Tovmassian, “The last era of the Abbasid Caliphate (991-1258) and caliphs of Armenian descent”; Dr. Salah Mahgoub, “The ruler of Mosul, Badr EdDin Loulou (18th century)”; Dr. Kayané Boghossian, “An Armenian manuscript written in Baghdad, in the 18th Century”; Dr. Wafa’ Mahmoud, “The Chakmakjians of Mosul (18th-20 centuries)”; Dr. Ardag Maghalian, “Serovpé Garnetsi and other travelers on 19th century Iraqi Armenians”; Marlene Melkonian-Setrakian, “A profile of the ‘Baghdadtsi’ Armenians”; Dr. Hilmar Kaiser, “The Mosul Province and the Armenian Genocide”; Dr. Seta Ohanian, “The arrival of the Armenian refugees from Van in 1918 and their settlement in the refugee camps of Baquba and Nahr Omar”; Dr. Antranik Dakessian, “The Baquba orphanage”; Dr. Wafa’ Mahmoud, “Sara ElZangina”; Dr. Jon Armajani, “The Iraqi Constitution and the Armenians”; Dr. Seta Ohanian, “The Basra Armenian Community, its past and present”; Bedig Torossian, “Aspects of the Kirkuk-Armenians’ history in the 20th century”; Dr. Vartan Devrikian, “The

Armenian Prelacy of Iraq”; Raphayel Oumoudian, “The Catholic Armenian community of Iraq”; Dr. Kohar Avakian, “The Armenian schools of Iraq (1918-1974)”; Hovhanness Aghbashian, “The AGBU Chapter of Iraq”; Shaké Ashjian-Ardzivian, “The Iraqi Armenian Board for the Needy”; Varant Bedrossian, “The Baghdad Armenian Mixed Youth Union”; Nora Parseghian, “The Koyamard weekly reflecting Iraqi-Armenian life”; Dr. Artsvi Bakhchinian, “Iraqi cultural life and Iraqi Armenian cultural figures”; Prof. Arda Arsenian-Ekmekji, “Dikran Garabed Ekmekjian (1880-1951)”; Armine Choukassizian, “A photographer, Hovhannes Choukassizian (1914-1994)”; Ara Ashjian, “20th century Iraqi Armenian personalities and their contribution to the Iraqi state”; Mihran Minassian, “Iraqi Armenian authors who wrote in Arabic”; Prof. Vahram Shemmassian, “The repatriation of Armenian refugees from Iraq to Soviet Armenia during 1921-1922”; Khoren Krikorian, “The Iraqi Armenians of Tarnig: An ethnographic observation”; Dr. Arman Yeghiazarian, “The Committee of Cultural Relations with Diaspora Armenians and the Iraqi Armenians”; Anush Bejanian, “Armenian state foreign policy in the context of the 2003 Iraq war”; Dr. Sona Donigian, “Republic of Armenia-Iraqi Armenian community relations between 1991 and 2015”; Jenya Gulbengian, “The Ministry of the Diaspora and the Iraqi-Armenian refugees (2009-2017)”; Yeghia Tashjian, “Armenians in Iraqi Kurdistan and the Prospects for Armenia-KRG Relations”; Khachig Janoyan, “The Iraqi Armenians in the USA”; Dr. Vladimir Boghossian, “The Iraqi Armenian prelacy during the prelature of Arch. Avak Asadourian.”

Presentations and sessions were moderated by Drs. Arda Ekmekji, Nanor Karageozian, Zaven Messerlian, Joseph ElAgha, Armen Urneshlian, Antranik Dakessian, and Messrs. Bedig Torossian and Yeghia Tashjian.

Two evening lectures were held on Monday and Tuesday. Judge Christopher Young lectured on “Anglo-Armenian Links in 19th Century Baghdad”, and on Tuesday the secretary of the Prelacy, Sarkis Kotunian presented a detailed study on the “The Iraqi Armenian community in the last 15 years.” Furthermore, Dr. Seta Ohanian’s book, “Iraqi Hay Hamaynke 20rt Tarun” published in 2016, was launched.

Ohannes Hannessian - 4th Year Memorial

By Hratch Hannessian

“Golden!”—an uncommon response for most people when answering the question, “How are you?”

Ohannes Hannessian was not most people.

A publisher, educator, and leader within the Armenian community, Ohannes dedicated most of his life and most of himself to Armenian book publication. He was passionate about the brilliance of the Armenian language, its rich history, and its ability to endure.

Born in 1928 in Beirut to Armenian Genocide survivors Hagop and Maximillia Hannessian, Ohannes viewed the preservation of the Armenian culture, not to mention its very people, as a very real concern. Always a man of action, he decided to take its safeguarding into his own hands.

After graduating from the prestigious Jemaran Armenian College, Ohannes became a teacher, a bank director, and later joined his older brother Garabed in expanding Shirak Press. Year after year, Shirak printed what soon became staple works throughout the Armenian community not only in Lebanon but also beyond. Perhaps most notably, they printed the Shirak songbooks and Shirak “Tzaynakrial Yerkan,” both used to teach readers about the Armenian language, music, culture, and history. Soon, Shirak further distinguished itself as a pioneering force in the world of written Armenian, publishing everything from dictionaries to textbooks to cookbooks to self-help books and more.

Much of Ohannes’ inspiration in both his professional and personal life can be directly attributed to his wife

Sossie, whom he married in 1959. Her presence gave him the confidence to pursue his dedication to his people and the comfort to do so by her unconditional support. Together, the couple had two children: Shahe and Hratch, both born and raised in Beirut. In 1984, the Lebanese civil war had become severe and the family moved to Los Angeles to seek refuge. However, even the threat of war and the challenge of assimilating in a new country was not enough to keep Ohannes from his calling. Shortly after relocating, Ohannes opened a Shirak Printing, Bookstore, and Publishing House in Los Angeles, where he nevertheless continued the work he had started halfway around the world. Today, Shirak remains operational under the ownership and management of his immediate family.

This June 13th, together we mark the fourth anniversary of Ohannes’ passing. But above all, in his golden spirit, we celebrate his life’s works, his legacy, and his love for the Armenian people.

Defiant Opposition Gunmen Go on Trial

Continued from page 1

on July 31, hours after freeing medics who were also held hostage in the besieged compound.

The defendants were greeted with rapturous applause from their relatives and friends and struck a defiant note as they appeared before an Erebuni district court. They refused to stand up when the presiding judge entered the courtroom.

Some defendants, including the gunmen’s leader Varuzhan Avetisian, made angry statements denouncing the court and protesting their innocence. “The Criminal Code does not apply to us, and you are puppets,” declared

Avetisian.

Three other suspects reacted furiously when the judge told them to keep silent. Police officers deployed in the courtroom intervened to calm them down. The first court hearing in the high-profile trial adjourned moments later.

The defendants also include two men who were not part of the armed group itself. One of them, Khachatur Gichian, stands accused of providing a heavy truck that transported some of the gunmen to the Erebuni police station.

The other suspect, U.S. citizen Garo Yegnoukian, was charged with having assisted the gunmen by urging

ONEArmenia Launches Project to Support Local Grape Farmers in Armenia

YEREVAN -- Wine has been produced in Armenia for millennia, as evidenced by one extraordinary cave nestled alongside the Arpa river running through Vayots Dzor Province. In recent years, the industry has flourished and Armenian wines have gained international recognition. However, the average grape grower in the country lack the skills to produce, brand and market wine from the grapes they grow. As major wineries progress by leaps and bounds each year, small farmers are being left behind.

ONEArmenia and Semina Consulting seek to address this issue by partnering to empower local farmers to break into the fast growing industry through the crowdfunding campaign, Farm-to-Bottle.

The crowdfunding campaign will raise \$61,515 which will provide farmers in Vayots Dzor, the oldest winemaking region in Armenia, with training, tools and facilities to produce and market their own unique brands of wine. The average salary in Armenia is approximately \$4,200 per year, but the ability to sell quality wine will enable the farmers to increase their annual income significantly, with the potential to make an average of \$12,000 per person within the first year of production.

"This project hopes to create a ripple effect on rural entrepreneurship in Vayots Dzor, by demonstrating that farmers can launch sustainable businesses with a little startup support," says Aimee Keushguerian of Semina Consulting. "We can show others across Armenia the path towards independence and prosperity."

Semina Consulting, a winery incubator whose mission is to develop and promote the wine industry in Armenia, has mentored several of the recently emerging wine brands and is now turning their attention to small farmers. In collaboration with EVN Wine Academy, they will provide viticultural training to the farmers, so that they can grow quality grapes. Semina will go on to produce wine

Armenians to rally near the besieged compound and spreading “false information” about security forces during in the standoff. Yegnoukian has repeatedly denied the charges.

According to Armenia’s Special Investigative Service (SIS), more than 60 persons are prosecuted in connection with the deadly hostage crisis.

from these vineyards, in their state of the art facility, return the wine to the farmers and proceed to coach them through the process of creating a brand and marketing the products.

As wine tourism increases, so too does the need for infrastructure to support those eager to discover Armenian wines.

"Armenia has a rich, 6,000 year old history in winemaking - it's time to accelerate the ability for tourists and locals to easily access products from local farmers," said Patrick Sarkissian founder of ONEArmenia.

Each farmer will be provided with a tasting room, called Wine Cubes, which will allow them to showcase their wine to tourists visiting the region. The Wine Cubes, beautifully designed by DZ Architectural and Design Studio and constructed by Shelter Construction, will serve as the starting point for each farmer to build their own winery and will bolster tourism to the region.

Visitors will have the opportunity to visit the vineyards and then sample the wine on the spot, in the stylish Wine Cubes. Each farmer will learn how to present their wine, how to educate visitors on their work and how to sell the wine directly from the tasting room. Every farmer has their own skill set and assets and can tailor the tourists' experience accordingly. They will be able to offer other products that they produce from honey to jam to cheese or even sit down meals.

With the proper training and infrastructure in place, the possibilities are limitless for farmers in Vayots Dzor. Farm-to-Bottle is an opportunity for people around the world to show their support for local farmers in Armenia and empower them to become major players in the wine industry.

The end result will be more beautiful and exciting tourist experiences in Armenia, stronger local economies in Vayots Dzor and more quality Armenian wine on the market- and that's something everyone can benefit from.

Donate to Farm-to-Bottle today!

The Office of the Prosecutor-General said on Thursday that 18 of them will go on a separate trial soon.

The U.S. State Department condemned the Erebuni attack, while urging the authorities in Yerevan to exercise “appropriate restraint.” The European Union Delegation in Armenia likewise called it “unacceptable.”

Ի՞ՆՉ ԴԵՐ ԿԱՏԱՐԱԾ Է ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՉ

Պերլինի Հենրիխ Պեոլի անուան հիմնադրամի շէնքին մէջ կայացած է Հայոց ցեղասպանութեան մէջ կայսերական Գերմանիոյ դերակատարման նուիրուած գիտական յօդուածներու հաւաքածոյի շնորհահանդէսը, կը գրէ DW-ը:

Այս թեման արդիական դարձած է այն բանէն ետք, երբ Պոլստեաթակը մէկ տարի առաջ ընդունած է բանաձեւ, ուր առաջին անգամ ու պետական մակարդակի վրայ ճանչցած է Հայոց ցեղասպանութիւնը: Այդ բանաձեւը դժգոհութիւն առաջացուցած էր Թուրքիոյ մօտ եւ գերմանաթրքական յարաբերութիւններու կտրուկ սառեցման պատճառներէն մէկը դարձած էր:

Ի՞նչ գիտէ՞ք Պերլինի մէջ 1915-ի ժամանակ

Կը պարզուի, շատ բան գիտէին Օսմանեան կայսրութեան մէջ հայերու զանգուածային սպանութիւններու ու աքսորի մասին: Պատմաբան Քրիսթին Պլիխտը Գերմանիոյ ԱԳՆ-ի արխիւին մէջ գտած է ապացոյց, որ կայսերական Գերմանիոյ կառավարութիւնը ոչ միայն հոյակապ տեղեկացուած էր այդ իրադարձութիւններու մասին, այլև կը հասկանար, որ Օսմանեան կայսրութեան հայերու աքսորի ռազմական անհրաժեշտութեան մասին երիտթուրքերու վստահեցումները անհիմն են:

Հաւաքածոյի շնորհահանդէսի ժամանակ Հայոց ցեղասպանութեան հետազոտութեան գերմանական կեդրոնի ղեկավար Ռոլֆ Հոսֆելտը մէջբերած էր զեկոյց մը, որ 1915-ի 7 Յունիսին կոստանդնուպոլսէն Պերլին ուղարկած էր գերմանացի դեսպանը: Դիւանագետը գրած էր, որ թրքական իշխանութիւններու նպատակն է հայկական ցեղի ոչնչացումը Օսմանեան կայսրութեան ներս: Նոյնատիպ գնահատականներ կանոնաւոր տրուած են նաեւ յետագայ զեկոյցներուն մէջ:

Գերմանացի դիւանագետները, անոր խօսքով, բաւականին ճշգրիտ նկարագրած են այն, ինչ յետագային կոչուեցաւ ցեղասպանութիւն:

Պերլինը անգործ չէ մնացած

Վերոնշեալ բանաձեւին մէջ գերմանացի խորհրդարանականները ոչ միայն 1915-1916 թուականներուն Օսմանեան կայսրութեան մէջ տեղի ունեցած զանգուածային կոտորածները Յեղասպանութիւն կոչած են, այլև նշած անոր համար Գերմանիոյ պատասխանատուութիւնը, որ այն ժամանակ Օսմանեան կայսրութեան դաշնակիցն էր:

Պատգամաւորները համարած են, որ Պերլինը ոչինչ ձեռնարկած է, հայերու աքսորն ու սպանու-

թիւնները դադարեցնելու համար: Սակայն պատմաբանները պարզած են, որ այդպէս չէ: Կամ՝ այդքան ալ այդպէս չէ:

Օրինակ սպանուէրէն մի քանին կրցած էին խոչընդոտել խումբ մը հայերու աքսորը, իսկ որոշ գիտնորդներ անոնց օգնած են, գումար փոխանցած եւ օգնած են փախչիլ: Եղած են նաեւ սպանութիւնները կանխելու դիւանագիտական փորձեր Հայերու հետապնդումներու դէմ Գերմանիոյ կառավարութեան ու դեսպանատան բազմաթիւ բողոքներուն միայն մէկ պատասխան եղած է: 1915-ի Դեկտեմբերին, պատմած է Ռոլֆ Հոսֆելտը, Օսմանեան կայսրութեան կառավարութիւնը պաշտօնապէս յայտնած էր Գերմանիոյ՝ իր ներքին գործերուն միջամտելու անթոյլատրելիութեան մասին:

Հայոց ցեղասպանութիւնն ու Զոլդոսթը

Առաջին համաշխարհային պատերազմի աւարտէն ետք Գերմանիոյ մէջ սկսան մոռնալ Հայոց ցեղասպանութեան մասին, բայց յետոյ անոր մասին յիշեցին ուժ հաւաքած ազգայնական ընկերակազմները: Իրենց թերթերու ու ամսագիրներու էջերուն անոնք սկսան ոչ թէ հերքել ցեղասպանութեան փաստը, այլև այն ներկայացնել որպէս ազգաբնակչութեան ժամանակակից քաղաքականութեան թոյլատրելի մեթոտ: Այս թեմայով յօդուած մը գտած են նացի ամսագրի մէջ, որ թողարկուած էր դեռ 1923-էն ալ առաջ:

Ըստ պատմաբանի՝ հայերու զանգուածային ոչնչացումը Օսմանեան կայսրութեան մէջ Հիթլերին դրդած էր այն միտքին, որ նման մեթոտը կիրառելի է նաեւ Գերմանիոյ մէջ՝ հրեաներու նկատմամբ:

ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԻ ԼԵՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 650 ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

9 Յունիսին ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան նախաձեռնութեամբ տեղի ունեցած է «Լեհաստանի հայ համայնք. անցեալ եւ ներկայ» խորագրով գիտաժողով, որ մեկնարկած է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի արտաքին յարաբերութիւններու եւ արարողակարգի բաժնի տնօրէն Գերաշնորհ Տէր Նաթան արքեպիսկոպոս Յովհաննիսեանի օրհնութեան խօսքով:

Բացման խօսքով հանդէս եկած է ՀՀ սփիւռքի նախարար Հրանտշ Յակոբեանը: «Ողջունում եմ բոլորիդ այս պատմական իրադարձութեան կապակցութեամբ այստեղ գտնուելու եւ այս գիտաժողովը կազմակերպելու առթիւ: Գաղտնիք չէ, որ մեր նախնիները սկսած 11-րդ դարից՝ Անիի կործանումից, Կիլիկեան թագաւորութեան անկումից մինչեւ Յեղասպանութիւն, տարբեր պատճառներով եւ տարբեր հանգամանքներում բռնել են գաղթի ճամբան: Ամենայնպէս շահանքն այն է, որ գաղթականների մի ստուար մաս, հաստատուելով Ղրիմում, ապա տեղափոխուելով Լվով, այդ տարածքներում թողել են հայկական մնացուած հետք, ստեղծել պատմամշակութային կոթողներ, յուշարձաններ: 1990-ականներին, երբ մարդկանց տեղաշարժերն աշխարհում դարձան սովորական երեւոյթ, Հայաստանից եւս տեղաշարժեր եղան դէպի Լեհաստան: Այսպիսով՝ այսօր մենք ունենք 50 հազարանոց լեհահայ համայնք, որը հիմա բաւականին ինքնակազմակերպուած, համախմբուած է, ունի իր հոգեւոր կեդրոնը, դպրոցները, համայնքի կենսունակութիւնը ապահովող այլ կառուցուածքներ», - նշած է Հրանտշ Յակոբեանը:

Նախարարը ընդգծած է նաեւ, որ այսօր հայ-լեհական յարաբերութիւնները առաւել կը սերտանան, կը զարգանան գործարար

կապերը, եւ այդ ամէնուն մէջ իրենց դերակատարութիւնը ունին լեհահայ համայնքի ներկայացուցիչները եւս:

Գերաշնորհ Տէր Նաթան արքեպիսկոպոս Յովհաննիսեանը, խօսելով լեհահայ համայնքի անցեալի եւ ներկայի մասին, նկատած է, որ հայերը դարեր շարունակ ունեցած են կայուն համայնք եւ նկատելի ներկայութիւն այժմեան Ուքրանիայի եւ Լեհաստանի սահմաններուն մէջ գտնուող յայտնի քաղաքներուն մէջ: «Ուղիղ 650 տարի առաջ Կազիմիր 3-րդ թագաւորը Լեհաստանի հայերին ներքին ինքնիշխանութիւն շնորհեց, սակայն պէտք է հաշուի առնել, որ հայ համայնքն ու եկեղեցին գոյութիւն են ունեցել դրանից մէկ-մէկուկէս դար առաջ», - ըսած է Գերաշնորհ Տէր Նաթան արքեպիսկոպոսը:

Այնուհետեւ զեկուցմամբ հանդէս եկած է ԳԱԱ Գրականութեան հիմնարկի տնօրէն, բ. գ. դ. Վարդան Դեւրիկեանը: Ներկայացնելով 16-18-րդ դարերուն լեհահայոց գրականութիւնը՝ Վարդան Դեւրիկեանը շեշտադրած է այն հանգամանքը, որ լեհահայ համայնքը, կազմուած ըլլալով Անիէն, Կիլիկիայէն եւ Օսմանեան կայսրութեանէն եկած գաղթականներու քանի մը սերունդէն, ունեցած է բազմաշերտ լեզուական համակարգ, որ իր անդրադարձը գտած է նաեւ գրականութեան մէջ:

Չեկուցումներով հանդէս եկած նաեւ ԳԱԱ Գրականութեան հիմնարկի փոխտնօրէն Հերիքնազ Որսկանեանը, Հայկական ճարտարապետութիւնը ուսումնասիրող հիմնադրամի Արեւելեան Եւրոպայի հայկական յուշարձաններու ուսումնասիրման ծրագրի ղեկավար Սահակ Վարդանեանը, ԳԱԱ Գրականութեան հիմնարկի Հայնոր գրականութեան բաժնի վարիչ Սիրանոյշ Մարգարեանը եւ այլք:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
 1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
 ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՉ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓԻՌՔԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆ- «ԻՐԱՔԻ ՀԱՅԵՐԸ» ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ԱՒԱՐՏԵՑ ԻՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Հայկազեան Համալսարանի Հայկական Սփիւռքի Ուսումնասիրութեան Կեդրոնի կազմակերպած «Իրաքի Հայերը» գիտաժողովը աւարտեց իր աշխատանքները:

Երկուշաբթի, 29 Մայիս 2017ի առաւօտեան պաշտօնական բացման հանդիսութեան ներկայ էին Լիբանանի եւ Իրաքի Հայոց Առաքելական թեմերու առաջնորդներ Գերշն. Ծահէ Սրբ. Փանոսեան եւ Գերշն. Աւագ Արք. Ասատուրեան, Գերայրգելի Գէորգ Եպս. Ասատուրեան՝ Օգն. Եպս. Պէյրութի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքական Թեմին, Հայկազեան Համալսարանի նախագահ Վեր. Դր. Փօլ Հայտոսթեան, Լիբանանի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան արտակարգ եւ լիազօր դեսպան տիար Սամուէլ Միտրոսեան, ՀՀ Ազգային Արխիւի տնօրէն Դր. Ամատունի Վիրապեան, Սփիւռքի Նախարարութեան ներկայացուցիչներ, Իրաքի Առաջնորդարանի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Սարգիս Չոլաքեան, Իրաքահայ հիւրեր, կուսակցութեանց եւ մշակութային միութիւններու ներկայացուցիչներ, լիբանանահայ մամուլի պատասխանատու խմբագիրներ, լիբանանահայ մշակութային դէմքեր, Միջին Արեւելքի հայօճախներու պատմութեամբ հետաքրքրուող մտաւորականներ:

Կեդրոնի տնօրէն Դր. Անդրանիկ Տազխեան իր բացման խօսքին մէջ բարիգալուստ մաղթեց ներկաներուն եւ նշեց, թէ «Հայկական Լեռնաշխարհին փոխյարաբերութիւնները Միջագետքի հետաւելի հին են քան՝ Միջին Արեւելքի որեւէ այլ տարածքի: 12րդ դարէն սկսեալ ... ներքին օրինաչափութիւններով եւ արտաքին ազդակներով շեշտաւորուած հայկական կեանք մը կը վերընծիւղի ժամանակակից Իրաքի տարածքին: Իսկ այս գիտաժողովը իմիջի աչլոց կը միտի ոչ միայն լուսարձակի տակ առնել Իրաքի հազարամեայ հայօճախը, այլեւ մեզ հրաւիրել առաւել ուշադրութեամբ մօտենալու, խորհրդածելու եւ մանաւանդ գործելու՝ շրջանի հայութեան անցեալի, ներկայի եւ գալիքի կենսագործունէութեան եւ դերին մասին: Ամբողջ Միջին Արեւելքը ունի շուրջ հազարամեայ հայկական նպաստի եւ բերքի արմատներ ու անհրաժեշտ է այս փաստը վերածել շօշափելի սոթի փառաբանի՝ յանուն հայ-արաբ բարեկամութեան, բարի դրացնութեան, արդիւնաւէտ գործակցութեան»: Դր. Տազխեան համառօտ տեղեկութիւններ տալով գիտաժողովի ծնունդին, կազմակերպումի գործընթացին ու մաս-

նակիցներուն մասին, բեմ հրաւիրեց «այս գիտաժողովին հաւատացող եւ անոր յաջողութեան նիւթական մեծագոյն նպաստը բերող» Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան Հայկական Համայնքներու Բաժինի տնօրէն, Դր. Ռազմիկ Փանոսեանը:

Դր. Փանոսեան ամփոփ ներկայացուց Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան հիմնումը, դերը, սկզբնական տարիները, անդրադարձաւ Հիմնարկութեան ծաւալած տասնամեակներու գործունէութեան եւ անցած ուղիին, Միջին Արեւելքի մէջ կատարած տնտեսական-մշակութային զարգացման նպաստներուն եւ առանձնացուց անոր Իրաքի մէջ կատարած ներդրումները:

Վեր. Դր. Փօլ Հայտոսթեան բարիգալուստ մաղթեց արտասահմանէն ժամանած հիւրերուն եւ լիբանանահայ ներկաներուն: Ան առանձնացուց Իրաքի Հայոց Առաքելական թեմի առաջնորդ Գերշն. Աւագ Արք.ի ներկայութիւնը, աւելցնելով նաեւ թէ «թէ մէկ կողմէն այս եւ յառաջիկայ երկու օրերուն ընթացքին ակադեմական անդրադարձ պիտի կատարուի Իրաքահայութեան կենսագործունէութեան, ապա կարելի է նաեւ մոռացութեան մատնել այն ցաւը, փոփոխութիւններն ու կորուստները որ Իրաք ու իր բոլոր համայնքները կրեցին վերջին երկու տասնամեակներուն: Մենք կը գնահատենք յարատեւութիւնը բոլոր անոնց որոնք մնացին հոն հակառակ բոլոր բրտութիւններուն»: Վեր. Հայտոսթեան նշեց որ Կեդրոնի մայրսեան այս գիտաժողովները սկսած են նաեւ սկզբնակէտ եւ ելակէտ նոր տրամախօսութեանց եւ ուսումնասիրութեանց, ու անդրադառնալէ ետք զանազան գիտակեդրոններու հետ ծաւալող գործակցութեանց, բարեմաղթանքներ կատարեց, շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց որոնց ջանքերով գիտաժողովը ընթացք կ'առնէ, տիար Երջօ Սամուէլեանին, որուն նուիրատուութեամբ սկիզբ առաւ Կեդրոնը, Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան՝ անոր նիւթաբարոյական աջակցութեան, ընդգծելով որ Դր. Փանոսեանի ներկայութիւնը արտայայտութիւնն է այդ աջակցութեան: Հոսկ, ան հրաւիրեց Աւագ Արք.ը իր սրտի խօսքը փոխանցելու:

Սրբազան Հայրը ներկաները ողջունելէ ետք «մեր Տիրոջ ընծայած խաղաղութեամբ՝ որ ի վեր է քան զամենայն միտս եւ զբանս», բարձր գնահատեց Կեդրոնի այս

նախաձեռնութիւնը՝ նուիրուած Իրաքի հայութեան, որոնք վերջին քառասնամեակին «անցան չորս պատերազմներէ, հաւաք արգելափակումէ, տնտեսական տագնապներէ, ապահովութեան աննկարագրելի բացակայութենէ, ներքին եւ արտաքին արտագաղթէ: Այս բոլորին հետեւանքով ալ աղքատացաւ օրինակելի, աշխուժ, աւանդապահ, եկեղեցանուէր, ազգասէր, ստեղծարար, շրջանակը շինցող, խաղաղասէր, կարգապահ, ազնիւ, տիպար Իրաքի քաղաքացիներով յառաջացած հայ համայնքը... հետեւաբար, ինչ լաւ է որ այս գիտաժողովը լոյս պիտի սփռէ Իրաքահայութեան ունեցած բարեմասնութիւններուն վրայ, ինչպէս նաեւ անոնց արձանագրած յաջողութեանց ...»:

Առաւօտեան ժամը 10ին սկիզբ առին գիտաժողովի նիստերը: Գումարուեցան ութ նիստեր, որոնց ընթացքին կարդացուեցան 34 գեկոյցներ՝ Ֆիլիփինէն, Մ. Նահանգներէն, Հայաստանի Հանրապետութենէն, Իրաքէն, Եգիպտոսէն, Սուրիայէն եւ Պէյրութէն ժամանած փորձագէտներէ ու մասնագէտներէ: Զեկոյցները խմբաւորուած էին ըստ բնագաւառներու.- 1) Անցեալ Պատմութիւն 2) Նախաեղեւն, Յեղասպանութիւն, Գաղթավայրեր եւ Գաղթականութեան Աջակցութիւն 3) Հայկական Կեանքի Կերտումը Իրաքի Մէջ (երեք նիստ) 4) Իրաքահայ Նպաստը 5) Հայաստան եւ Իրաքահայութիւն, 6) Իրաքահայերը Այսօր:

«Աբբասեան Խալիֆայութեան վերջին Պատմաշրջանը Եւ Հայկական Մագուժով Աբբասեան Խալիֆաները (991-1258)» նիւթով, Պասրա ծնած Պետրոս Թովմասեան ներկայացուց Աբբասեան Խալիֆայութեան (750-1258) երեսունեօթ խալիֆաներէն ծագումով հայ երեքը՝ Ալ-Քարմ (1031-1075), Ալ-Մուքթատի (1075-1094) եւ Ալ-Մուսթատի (1170-1180): Թովմասեան, որ հեղինակն է Աբբասեան Խալիֆայութեան վերջին Պատմաշրջանը Եւ Հայութիւնը (991-1258) մենագրութեան, մանրամասնեց անոնց քաղաքականութիւնը, մշակոյթի եւ այլ կրօններու հանդէպ կեցուածքը եւ արժեւորեց նպաստը Խալիֆայութեան ժԱ. դարու մշակութային եւ գիտական վերելքին:

Գահիրէի Համալսարանի հայկական ամբիոնի վարիչ Դր. Սալահ Մահկուպ համառօտակի ներկայացուց Կեդրոնին գործունէութիւնը եւ լուսարձակի տակ առաւ Մոսուլի

հայ կառավարիչ Պատր ԷլՏիին Լուլուն (ԺԳ. դար), անոր քաղաքական գործունէութիւնը եւ դերը շրջանի խառն բնակչութեան համակեցութեան պահպանման մէջ:

Դր. Գայիանէ Պօղոսեան լուսարձակի տակ առաւ ԺԸ. դարուն Պաղտատի մէջ ձեռագրուած ցարդ ծանօթ միակ բժշկարանը: Ան մանրամասնեց Բժշկարանին բովանդակութիւնը, իւրաքանչիւրութիւնները, լեզուն ու եզրակացուց որ ձեռագիրը ճաշակ մը կու տայ 1760-70ականներու պաղտատահայութեան կենցաղին, հետաքրքրութիւններուն մասին:

Գահիրէէն հրաւիրուած Դր. Ուաֆա Մահմուտ անդրադարձաւ Մոսուլի մէջ ԺԸ.-Ի. դարերուն ապրած եւ գործած Չաքմաքճեան ընտանիքին, մանրամասնեց ընտանիքի հիմնադիրին Մոսուլ հաստատման պատճառները, յետագայ գործունէութիւնը եւ ընտանիքին նպաստը գաղթահայութեան ու Իրաքին:

ՀՀ Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի Պատմութեան Հիմնարկի աշխատակից Դր. Արտակ Մաղաբեան խումբ մը հայ եւ օտար ճանապարհորդներու արձանագրութիւններուն հիմամբ ներկայացուց ԺԹ. դարու Իրաքահայութիւնը:

Բնիկ պաղտատցի Մարլին Մելքոնեան-Սեդրաքեան տուաւ դիմանկարը՝ «պաղտատցի» հայերուն, անոնց մտայնութիւնը, կենցաղը, խօսակցական լեզուն եւ բարբառը,

ծագումը, բնակավայրերը, աշխատանքային ասպարէզը, սովորոյթները, անոնց աջակցութիւնը հայ գաղթականութեան եւն.:

Յայտնի ցեղասպանագէտ Դր. Հիւմար Քայգէր ծանրացաւ Մոսուլի Նահանգի տեղին եւ դերին՝ Հայոց Յեղասպանութեան մէջ: Ան մատնանշեց որ Մայիս 1915ին Օսմանեան Կայսրութեան ներքին Գործոց Նախարարութիւնը Մոսուլի Նահանգի որոշ շրջաններ նկատած էր «հայ տեղահանեալներու ուղարկուելիք [երեք] վայրերէն» մին, սակայն շատ փոքրաթիւ հայեր զրկուեցան Մոսուլ, «որովհետեւ, ան բացատրեց, նպատակը Մոսուլ հասցնել չէր, այլ զանոնք սպառելն էր Մոսուլի ճամբուն վրայ գտնուող անապատներուն մէջ»:

Վերջերս Երեւանի մէջ Իրաքի հայօճախին նուիրուած իր դոկտորականը պաշտպանած, ծնունդով պասրացի Դր. Սեդա Օհանեան,

150 ՏԱՐԻ՝ ԵՒ ԵՐԹԴ ԲԱՐԻ

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒ ԴԱԽԻԹԵԱՆ

1867 թվականին, երկրագունդի երկու աշխարհակալ երկիրներու անգլիախոս եւ ֆրանսախոս գաղթական գաւակները իրարու հանդէպ հանդուրժողական միտք եւ ոգի ցուցաբերելով՝ ամերիկեան ցամաքամասի հիւսիս-արեւելեան շրջանին մէջ հիմը դրին դաշնակցային պետութեան մը, որ կոչուեցաւ Dominion of Canada:

Սկիզբը չորս նահանգներով կազմուած եւ ապա տարիներու ընթացքին 10 նահանգներով (provinces) եւ 3 երկրամասերով (territories) ընդարձակուած այս սքանչելի երկիրը, ընտրեց ծովէ-ծով (A Mari usque ad Mare) ազգային նշանաբանը՝ տարածուելով Ատլանտեան եւ Խաղաղական ովկիանոսներուն միջեւ, եւ դարձաւ, Ռուսիայէն ետք, աշխարհի երկրորդ ամենամեծ տարածութիւն ունեցող երկիրը:

Ու թէեւ Անգլիոյ թագուհին կը մնայ Գանատայի անիշխան գահակալը, 1965-ին անգլիական Union Jack դրօշակին մէկ մասով ձեւաւորուած իր դրօշակը Գանատան փոխարինեց ներկայ դրօշակով, եւ 1982 թվականին ալ ներկայ վարչապետ ձապթըն Թրուտոյի հօր՝ Փիէր Թրուտոյի իշխանութեան շրջանին ստացաւ իր բացարձակ գերիշխանութիւնն ու Charter of Rights-ը:

Բ ա գ մ ա մ շ ա կ ու թ ա յ ի ն (multiculturalism) հարստութեամբ, քաղաքավարութեամբ (civility), հանուրժողութեամբ (tolerance), մարդասիրութեամբ (humanitarianism) եւ միւս բոլոր ազնուական բարձրորակ մակարդակներով գործող օրինակելի Գանատան՝ անցեալին լայն բազուկներով ընդունած էր աշխարհի բոլոր կողմերէն եկած գաղթականները, եւ վերջերս ալ Սուրիոյ պատերազմին պատճառաւ եղաւ միակը արեւմտեան աշխարհի երկիրներուն, որ տեղահանուածները չդրաւ գաղթականներու մէջ, եւ զանոնք ընդունեց իր վարչապետին բարի գալուստով եւ ժպիտով:

Գանատան եղաւ նաեւ հայ ժողովուրդի բարեկամը՝ ճանչնալով Հայկական Յեղասպանութիւնը բոլոր մակարդակներով վրայ՝ պետական եւ օրէնսդրական, ու այդպիսով իր ազնուական արդարադատութեան կոչումին տէրը դարձաւ:

Այս տարի 150-ամեակն է Գանատայի կազմաւորման, եւ հանդիսութիւնները կը կրեն Canada 150 անուանումը: Տարեդարձի հանդիսութիւններուն ծրագրաւորման աշխատանքը սկսաւ 2010 թվականին: Պետութիւնը մօտաւորապէս 500 միլիոն տոլար յատկացուցած է հանդիսութիւններուն: Canada 150 Mosaic անուան տակ ծրագիր մը մշակուած է, որ պիտի ցուցադրէ 150 պատերէ հանդուցուած որմնաշարք մը (interconnected murals), որ կազմուած պիտի ըլլայ երկրի բոլոր կողմերու մասնակցութեամբ, եւ պիտի ըլլայ շոգեկառքի ձեւով՝ երկրին մէկ ծայրէն դէպի միւս ծայրը ճամբորդող: Իւրաքանչիւր որմնանկար պիտի շինուի հարիւրաւոր կղմինտրներով (tiles)՝ գծուած գանատացի արուեստագէտներու կողմէ, որոնց թիւը կը գնահատուի մօտաւորապէս հարիւր հազար: Առաւել՝ Թորոնթոյի մէջ հարիւրաւոր նուագողներ պիտի մասնակցին հսկայ Rock համերգի մը, որ նպատակ ունի զայն արժանի դարձնել Guinness World Record-ի

արձանագրութեան: Կազմակերպիչները կ'ակընկալեն այդ հանդէսին ունենալ 1500 հոգիէ աւելի նուագողներ:

Բախտաւոր միայն կարելի է կոչել այս մարդասէր, խաղաղասէր եւ ոչ-ուսուցող երկրի քաղաքացին: Երկիր՝ որուն մէջ ոստիկանութիւնը, քաղաքացիներու հետ միասին, Մոնրէալ քաղաքի ճամբաներուն մէջ շրջանակ կազմած՝ կորս-

Շար.ը էջ 19

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ 2,94 ՏՈԿՈՍԸ ՅԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ ԶԵՏԵՒՈՐԴՆԵՐՆ ԵՆ

Վրաստանի մէջ կայացաւ կրօնական քարտէզներու շնորհանդէս: Ձեռնարկին ներկայ էին Վրաստանի խորհրդարանի, կառավարութեան, դիւանագիտական բաժնի ներկայացուցիչներ, կրօնական համայնքներու առաջնորդներ, հիւրեր:

Քարտէզները մշակուած են կրօնի հարցերով պետական գործակալութեան կողմէն: Ընդհանուր առմամբ կազմուած է երեք քարտէզ՝ տարածաշրջանային, շրջանային եւ պաշտամունքային: Այդ քարտէզները մատչելի են կրօնի հարցերով գործակալութեան կայքին մէջ: Այն ժամանակ, երբ տարածաշրջանային եւ շրջանային քարտէզները կ'իրագրեկեն Վրաստանի բնակչութեան կրօնական պատկանելութեան մասին, ապա «պաշտամունքային կառուցներ» քարտէզներու մէջ ներկայացուած են երկրի տարածքին գտնուող մենաստանները, եկեղեցիներն ու մզկիթները:

Անկա կազմած է գործակալութեան աւելցուած կրօնական քաղաքականութեան հետազոտման կեդրոնը, մեկնելով Վրաստանի վիճակագրական ծառայութեան 2014 թվականի տուեալներէն: Այդ տուեալներուն համաձայն, Վրաստանի 3,7 միլիոն բնակիչներէն 83,4 տոկոսը կը հետեւի ուղղափառութեան դաւանանքին: Անոնց կը յաջորդեն մասնատականները 10,74 տոկոս: Երրորդ տեղը 2,94 տոկոսով Հայկական Առաքելական Եկեղեցւոյ հետեւորդներն են: Վրաստանի մէջ Կաթոլիկ եկեղեցւոյ հաւատացեալները կը կազմեն բնակչութեան 0,52 տոկոսը, Եհովայի վկաները՝ 0,33, եզտիները՝ 0,23, հրեաները՝ 0,04 տոկոս: «Այլն»-ի սանդղակին վրայ ընդգրկուած է բնակչութեան 1,8 տոկոսը: Ներառեալ այն մարդիկ, որոնք հրաժարած են պատասխանել հարցին կամ կը հանդիսանան առաւել փոքր խումբի ներկայացուցիչներ:

ՅՈՒՐԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆԻ

Մննդեան 80 և Ստեղծագործական Գործունէութեան 60 Ամեակներուն

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՆՍԻ ԳԼԽԱԽՈՐ ՀԻՒՊԱՏՈՍՈՒԹԵԱՆ

Կազմակերպութեամբ՝

ՄԱՇՏՈՅ ԳՈԼԷՃԻ

Կատարողութեամբ՝

ՍԻՓԱՆ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՆՈՒԱԳԱՆՈՒՄԲԻ

Յունիս 25, 2017, ժամը 6:00ին

Glendale High School
1440 E. Broadway • Glendale, CA 91205

ԱՐՍԵՆ ԱՆԱՍԵԱՆ

ԱՐԱՄ ԱՆԱՍԵԱՆ

ԱՆԱԻՏ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ

ՍԱՐԱԼ ԲԱՐՍԵԳԵԱՆ

ՍՍԼԵԻ ՄԱՅԻԼԵԱՆ

ՊԱՊԻՆ ՊՈՂՈՍԵԱՆ

ՈՈՒԲԵՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՂՈՒԼԵԱՆ

Մասնակցութեամբ՝

Թէքեան Մշակութային Միութեան • Բամալգայի Բայ Կրթական և Մշակութային Ընկերակցութեան
Նոր Մերուղ Մշակութային Միութեան • Լոս Անձելըսի Իրանահայ Միութեան
Իրաքահայ Ընտանեկան Միութեան • Բայ-Ամերիկեան Թատերա-Երաժշտական Միութեան
Գալիֆորնիոյ Բայ Գրողներու Միութեան • Նարեկ Մշակութային Բաստատութեան

ԱՔՍՈՐ

ՊՕՐՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿ ԱԳԻՍԵԱՆ

Աքսոր, խօսքս 1915 թուականների աքսորի մասին չէ, իրենց արժանի պատիժն ստացած անարգ, անօրէն թուրք ցեղի մարդիկ, դէպի թուրքան իրենց ճանապարհի արգելք վերացնելու, իրենց բռնագաւթած արի մարդկանց լեռնաշխարհը թրքացնելու, Արմին-Հայերի կողոպտուած հարստութիւնով երկրում տնտեսութիւն ստեղծելու, աքսորում, սպանում էին հազար-հազար հազարամեակների արորդի-արեւորդի Արմին մարդկանց: Այդ աքսորի մասին չէ որ գրելու եմ, դեռ Արմին-Հայ ու ուրիշ ազգերի արդարամիտ մարդիկ շատ են գրելու, մինչեւ որ ազգերի արդարագտութեան ատեանի վճռով աքսորի ճանապարհներին յանգած մեծերի ու փոքրերի ցաւի դատ է լինելու, դատ է լինելու իրենց բռնագաւթուած Աստուածամարդ Հայկ Նահապետի յետորդների ժառանգած հողի վերադարձը, դատ է լինելու հատուցման: Արմին-Հայերի մի ուրիշ աքսորի մասին եմ գրելու՝ 1949 թուականի Յունիս ամսուայ 29-ի աքսորի մասին է խօսքս:

«Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմ»-ի աւարտ, դաշնակից պետութիւնների ղեկավարներ խորհուրդի էին նստել վճռելու պատերազմը տանուլ տուած Գերմանիայի հիտլերական վարչակարգի ետ պատերազմական կարգաւորման հարցը: Իոսիֆ Ստալին խորհրդաժողովում հարց էր յարուցանել Հայաստանին վերամիաւորել 1920 թուականին թուրք պետութեան կողմից գաւթուած Կարսի ու Արտասանի նահանգները, այնտեղ բնակեցնելու համար խնդրագիր ներկայացրած արտերկրի հայերին: Մերժել էին: Սահմանային դիրքերում խորհրդային զօրաբաժինները յարձակման ազդանշանի էին սպասում . . . դաշնակիցները նրան ազդարարել էին թուրքիայի հետ պատերազմի դէպքում կը միջամտէին . . . Զէ . . . նորէն չեղաւ:

Էջմիածին Մայր Աթոռի գահակալի տեղապահ Արքեպիսկոպոս Գէորգ Զորեքեանը դիմում էր ներկայացրել խորհրդային միութեան կառավարութեանը, թոյլատրել արտերկրներում բնակող հայերի հայրենիք վերադառնալու ներգաղթ կազմակերպել: Թոյլատրել էին: Հայրենագրուած Հայ, առանց դատելու Հայաստան երկրի ետ պատերազմական տնտեսական վիճակը, տիրող հասարակարգի կացութիւնը, հարուստ ու աղքատ, հակառակ կուսակցութեան մարդիկ արձանագրուած էին երկիր վերադառնալ: 1945 թուականին «Հայաստանի Գրողների Միութեան» վեհաժողովից վերադարձած գրողներ, հայրենի երկրի տնտեսական ու հասարակարգի մասին գովաբանական խօսքից բացի այնտեղ տիրող իրական վիճակի մասին ճշմարիտ խօսք չսասցին: Հայրենիքի կարօտի լոյսը իրենց սրտերում՝ հայերի կարաւանները երգով ու խինդով գնում էին երկիր: Փոխանակ տուեալ ժամանակի ատեն միայն Լիբանանի ու Սուրիայի թիթեղապատ կացարանների ու հայրենագրուած ընչազուրկ ընտանիքների մարդկանց հայրենիք ներգաղթել քաջալերէին, ընդդիմացան բարձր կեանքի պայմաններ ունեցող ընտանիքներին իրենց արտադրութեան միջոցներով, մար-

դատար ու ապրանքատար մեքենաներով երկիր գնալին, որոնք յետոյ պիտի ունեցրկուէին եւ դեռ աւելին: Հայրենիքը կարօտած հէքիաթի աք էր, երկրում տիրող կարգերին հակառակ դաշնակցութիւն կուսակցութեան հայեր, երկիր գնալու համար Յովհաննէս Աղպաշեանի «Ժողովուրդի Ձայն» օրաթերթում իրենց դաւանած կուսակցութիւնից հրաժարականի դիմում էին ներկայացնում, ինչ իմանալին որ ընտանիքներով ցուրտ երկիր պիտի աքսորէին իրենց՝ մեղք եղան...:

1946 ու 1947 թուականներին դէպի հայրենիք քայլող կարաւաններ եղան նաեւ Մուսա Լեռցիների նոր հանգրուան՝ Լիբանանի Այն-ճար բնակավայրից: Մուսա Լեռան ու Կիլիկիայի ազատագրութեան կուսակցութեան մասնակցած Հայկական Լեզգոնի Կապորալ Արմենակ հայրս պատմում էր պատերազմի արհաւիրքներին, առարկում ներգաղթել մի երկիր, որը աշխարհի ամենաահարկու կուռի մասնակիցն էր, կործանուել էին քաղաքներ ու շէներ, բազմամիլիոն մարդկանց մահ էր եղել: Արմենակ հայր, հաշուի առնելով նոր բնակավայրի ապագայի անստոյգ պայմանները, օտար երկրում գաւակներին անորոշ ապագան, ներգաղթել էր հայրենի երկիր՝ Հայաստան, բնակութիւն հաստատել Ջանգեզուր աշխարհի, Գորիսի շրջանի Շուշուրի գիւղի Միութեանական ենթակայութեան «Կապանի Փայտամշակման Գործարան»-ի բանաւան:

Առաւօտ, արեգակը իր վարսերով Ջանգեզուրի անտառների ծառերն էր գգուում, ջերմ աւրելն հոսում նրանց կանաչ սաղարթիներին, մշուշն էր անէանում, պայծառանում էր Շուշուրի: Արմենակ հայրս կացարանի դրան փոքրիկ պատշգամբ էր ելել: Կողքի բնակելի տաղաւարի դիմաց մարդիկ էին խմբուել . . . շուրկաձայն իրար հաղորդում, որ Բաբայանների ամբողջ ընտանիքին՝ մանչերին, ծնողներին այդ անտառային մութ գիւղերին լցրել էին բեռնատար ինքնաշարժի թափքին, տարել դէպի Կապան: Պատմում էին, որ հայր Բաբայան ցարական իշխանութեան ատեն պարզապէս ոստիկանութեան ծառայող էր հանդիսացել: Արմենակ հայրս գարմանքից նայել չորս դին, ինչ . . . հայուն Հայաստան աշխարհից աքսոր էին տանում, Արարայի յաղթական ճակատամարտից դէպի Կիլիկիա արկազմած գաղթի կարաւանների փշրանքներ տեսել էր, սակայն հայրենի երկրում ինչո՞ւ հայու բռնագաղթ, աքսոր: Յետոյ պիտի իմանայինք, որ Հայոց աշխարհի շէների, բռնի հանրայնացուած հողի ռանչպարներին, հայրենիքի սիրոյ հէքիաթի պատարագը իրենց հողիներին տաճարներում դեռ չաւարտուած՝ հայրենի երկիր ներգաղթած «Դաշնակցական» ու այլ անհիմն ամբաստանութիւններով հայրենիքի կարօտով արբեցած բազում ընտանիքների եւ երկրի քաղաքների ու աւանների բազմաթիւ ընտանիքների, նրանց անկողնային հիւանդներին, ծերունի ծնողներին, գրկի մանչերին, դուստրերին ու ուսուցիչներին առանց դատի ու դատաստանի այդ սեւ ու մութ գիւղերին տարել էին երկրաթուղային կայարաններ, լցրել ապրանքային փոխադրակառքեր, տարել դէպի ցուրտ երկիր:

Մեռաւ, թէ գործած մեղքերից մարեց առաջնորդի դաժան սիրտը, հաստատ որ գեհենի բաժին դարձաւ: Իմաստուն մի մարդ իշխանութիւն եկաւ, ասեց երկրում անհատի պաշտամունք չկայ, իրենց քաղաքներ ու շէներ թող վերադառնան առանց դատի ու դատաստանի բռնագաղթուած աքսորեալները, անպարտ ճանաչուեն նրանք: Վերադարձան, իրենց ճակատներին ակօսուած կնճիռները աքսորականի տառապանքի անցած ուղիներն էին, վարսերին ցուրտ երկրի ձիւնն էին բերել, հայրենիքի բեկանուած կարօտի հէքիաթի լոյսն էր կաթում իրենց ակներից: Մեր բարեկամ ընտանիքի տիրուհին տասնըչորս տարեկան աքսորական աղջնակ էր եղել, պատմում էր աքսորի տառապանքի ցաւը, չիշուժ իրենց նշանակուած բնակավայր ժամանելուն Ռուս գինուրդի խօսքը, որ այդ էր լինելու իրենց բնակութեան վայրը, այն լինելու էր իրենց վախճանը: Երկրից դառնացած տուայտանքի ցաւից, ցրտից, աշխատանքի պայմաններից, արկածներից, սրտերում մարած կարօտից, հայրենի սիրոյ փլած հէքիաթի տուայտանքից ինչքան տների ճրագներ յանգան, ինչքան որբացած մանչեր վերադարձան իրենց շէներ, քաղաքներ: Այդ աղջնակի գերդաստանից մի յանդուգն մարդ, դառնակալի՞ բարձրակոչ կանչել էր, «Արագածի գագաթին պայթած շանթերը բեկանեմ, այն տանեմ նետեմ երկրի տիրակալների սրտերը աչրելու»:

1949 թուականի Յունիսի 29-ին, գործարանի հաշուապահութիւնից Կապան քաղաք էին գործուղել ինձ: Բարձր լեռնային ճատապարհով բեռնատար մեքենաներ հեկումով գնում էին, կարծես էջին ուզում բաժանուել իրենց տանիքներին հպած ծառերի ոստերից, որոնք լեռան գեփիւռի քնքշանքից մեղմիկ խշխշում էին: Մեր վարած մեքենան լուռ անցնում էր ճանապարհին հանդիպած այդ բեռնատարների կողքով . . . նրանց վրայ նստած էին աքսորականները: Մանչերն էին փարել հայրերին, որոնց նայուածքներից օգնութիւն հայցելու պաղատանք էր հոսում: Փոքր մանչերը հպել էին մայրերին, որոնցից մէկի՝ «Մամի տուն եմ ուզում» կանչը փլել էր հողիս: Մայրերի գրկերին փոքրիկները ողբաձայն ճշում էին, ջահել սիրտս նրանց ցաւից ահագնացած . . . Թպրտում էր: Ձեռքերը ճակատներին հպած հերարձակ կանայք, եղեռնամայրերի նման ողբում էին: Այլայլուած, մշուշոտ դէմքերով տղամարդիկ, հայեացքները դէպի ետ պահած, իրենց շէների ստուերներն էին փնտում:

Կապանում ինձ յանձնարարուած աշխատանքը աւարտելուց յետոյ, երկաթուղային կայարան էի գնացել: Մինչեւ հիմա այգանում ինձ, ինչո՞ւ էի այնտեղ, ինչո՞ւ էի դիտել այդ դժիւսեմ տեսարանը, ինչո՞ւ ակնատեսը եղել այդ մարդկային ողբերգութեանը: Հիմա էլ որպէս ահաւոր թախծութիւն պատկերուած է երեւակայութեանս տեսիլքում: Նրա չիշողութիւնից փշրուած է սիրտս, փշրուած է հողիս աքսորականների դէմքերից հոսած մրմունջների ցաւից: Կայարանի բացատում խուռներամ մարդիկ էին, երկաթուղային բեռնատար կառքերի դռներին աքսորականներ, լացի ու հառաչանքի ողբ, բաժանման ցաւի կսկիծի խշշոյն: Ամպեր էին կախուել, կարծես երկինքն էր փլու-

լու, որտեղից շանթեր պիտի պայթէին խարոյկելու չարութիւնը: Գլխիկոր վերադարձել էի, ինձ հետ տարել Հայոց աշխարհի աքսորականների ցաւը, մանչերի լացի կանչերը... վայ, չարի երկիր:

Հանգստեան կոչուած աւագ դատաւոր Վարդուշ Մանասէրեանին իմ պաշտօնավարած հիմնարկութիւնում կարգերի բաժնի պետ էին նշանակել: Մանասէրեանը պաշտօնավարել էր նաեւ հանրապետական դատախազութեան քննչական բաժանմունքում: Մի առիթով, որպէս ականատես, խօսել էր 1949 թուականի աքսորի մասին: Պատմել էր, որ Յունիսի 29-ի աշխատանքի օրուայ աւարտին, հանրապետական դատախազութեան տարբեր բաժիններում մարդկանց ետուգեռ էր, կարգադրել էին մնալ աշխատատեղերում: Աշխատողների ընդհանուր ժողով էր, հանրապետութեան դատախազի ելոյթն էր, յայտարարել, որ ընտանիքներով հանդերձ Երեւանից աքսորուելու են ոչ բաղձալի անցեալ ունեցող անձինք: Առանձին աշխատողներին կարգադրել էր մասնակցել աքսորի ենթակալ ընտանիքների տեղահանմանը մինչեւ երկաթուղային կայարան: Իրեն յանձնարարուած էր եղել կազմակերպել մէկ օր առաջ ծննդաբերած մօր ու մանկան ծննդատնից տեղահանումը: Մերժել էր կատարել հրամանը, դատախազը զայրացել էր նրա յանդուգնութիւնից, կարգադրել գնալ իր աշխատասենակ: Անձկանօք սպասել էր, սակայն մի քանի ժամ յետոյ թոյլատրել էին գնալ տուն: Ամուսինը պարսաւել էր նրան, նոյն գիշերը կարող էին ձերբակալել իրեն: Բազմոցին պարկած, խորհել էր, որ մայր էր նա, գաւակ էր պարգեւել ազգին, նման արարքը անիրաւ էր, չարդարացուած, մտահոգուել արդեօք ուրիշներ նրան տեղահան արե՞լ էին:

Առաւօտեան գնացել աշխատանքի, բոլորը անկնապիշ նայել էին իրեն, նոյնը կրկնուել էր մի քանի օրեր շարունակ: Մի խրոխտ տղամարդ էլ էր կատարել անկողնային մի հիւանդ մարդու տեղահանումը, պահանջել էր ստուգել նրա առողջական վիճակը, նրա բուռն հակադարձութիւնից յետոյ նրան չէին տեղահանել: Տիկին Վարդուշը պատմել էր, որ մի քանի ամիս յետոյ դատախազութիւնում դարձեալ աշխատողների ընդհանուր ժողով էր հրաւիրուել: Հանրապետութեան դատախազ Յովհաննիսեանը՝ այսպէս էր ելոյթ ունեցել՝

«Ես ակամայ կատարեցի միութեան դատախազութեան հրամանը, այն սահմանադրական ու օրէնսդրական իրական հիմք չունէր, որի համար այսօր իմ պաշտօնից հրաժարուելու դիմումնագիր եմ ներկայացրել, դատախազութեան աշխատողներից միայն Մանասէրեան Վարդուշն էր համաձայնուել չկատարելու իմ հրամանը, ճիշտ էր նա»:

Այդ խրոխտ Արմին-Հայ մարդուն յետագային նորէն պատասխանատու պաշտօնի էին նշանակել, անշուշտ հաւանաբար «Խորհրդային Միութեան» մեծագոյն քաղաքական ու համաշխարհային պատիւ ու ճանաչում վայելած «Մեծն Խրուշչեւի» տարիներին:

Հայոց Խորհրդարանը, Ազգային ժողովը, ամէն տարուայ Յունիս ամսուայ 14-ը յայտարարել է՝ «Բռնագաղթուածների Յիշատակման Օր»: Քաղաքակրթութեան բեմից հեռացած այդ վարչակարգի բռնարարքների յիշատակման արժանի դեռ ինչքան օրեր պիտի սահմանուին:

ՎԱԽԵՐԸ ԻՆՉ ԿՐ ՊԱՏՄԵՆ ՁԵՐ ՄԱՍԻՆ

Մեզմէ իւրաքանչիւրը ունի իր վախերը: Ըստ հոգեբաններու, վախերը յաճախ արձագանգ են կեանքի իրավիճակներու: Անոնք պատմած են, թէ ինչի մասին կը վկայեն վախերը:

1) Վախ՝ մթուածէն: Ուրախ էք, լաւատես, կը դասուիք վառ երեւակայութիւն ունեցող անձերու շարքին: Ստեղծագործ էք, բազմաշնորհ: Հնարաւոր է, որ այդ իսկ պատճառով ձեզի համար այդքան ալ հաճելի չէ ուշադրութեան կեդրոնին ըլլալը: Մթուածեան մէջ ոչինչ տեսանելի է, այդ պատճառով ալ ձեր ուղեղը կը սկսի սարսափներ «նկարել»: Երեւակայութիւնը ճիշդ ուղիի վրայ դռնէ՞ք՝ գրականութիւն, նկարչութիւն եւ այլն:

2) Վախ՝ հանրային ելույթէ: Քիչ մը փակ մարդ էք, որ կը սիրէ հանգիստ եւ միացնութիւն: Յաճախ կը խորատուգոյր սեփական միտքերու մէջ եւ ամէնէն բարձր կը գնահատէք իսկական ընկերութիւնը: Հարկաւոր չէ փակուիլ ինքն իր մէջ եւ մտածել վատ բաներու մասին: Բոլորն ալ սխալներ կը գործեն:

3) Վախ՝ օձէն: Ձեզ վատահոլութեամբ կարելի է լաւ ընկեր համարել: Երբեք միացնակ չէք ձգել ղեկար իրավիճակներու մէջ եւ պատրաստ էք որեւէ իրավիճակի ժամանակ օգնութեան ձեռք մեկնելու: Ձեր վախը ունին գրեթէ բոլորը, անիկա հարկաւոր է պարելու համար: Այդ պատճառով ալ ատկէ ազատուելու համար սթափ գնահատեցէք իրավիճակը: Իրականութեան մէջ կա՞ն վախնալու պատճառներ:

4) Վախ՝ արիւնէն: Ուշադիր էք ձեր արտաքինին եւ առողջութեան նկատմամբ: Միշտ ուշադրութիւն կը դարձնէք ճիշդ սնունդին, մարզանքին եւ շարժուն աշխատանքին, ինքնազարգացման: Հնարաւոր է, որ մանուկ հասակին լուրջ վնասուածք ստացած էք, որ յանգեցուցած է վախի առաջացման: Ատկէ ազատուելու համար հարկաւոր է զարգացնել ուժը, նպատակասլացութիւնն ու դատողութիւնը:

5) Վախ՝ սարդերէն: Այս վախը յատուկ է առաջնորդներուն, որոնք կրնան պատճառարկել մարդոց, անոնց տանիլ իրենց ետեւէն: Յաջողակ էք: Ընտանիքին մէջ վերջին խօսքը ձերն է: Ատիկա, ի հարկէ, վատ չէ, բայց վախը յաղթահարելու հա մար հարկաւոր է «հանել թագը» եւ միւսներուն ձայնի իրաւունք տալ: Բաւական է ամէն ինչ դուք ընէք: Սորվեցէք հանգստանալ:

6) Վախ՝ աղտոտութենէն ու վարակներէն: Հանգիստ եւ կարգապահ էք: Միակ բանը, որ կրնայ ստիպել ջղայնանալ, անկարգութիւնն է: Անփոխարինելի աշխատակից էք, քանի որ կրնաք ուշադրութիւն դարձնել: Ձեզ կը յարգեն, իսկ աշխատակիցները երբեմն նախանձով կը լեցուին ձեր դէմ: Մի մոռնաք ղեկավարել սեփական զգացմունքները: Շատ զգացմունքային էք եւ բռնկուէք: Այդ պատճառով հարկաւոր է շուրջը հանգստութեան ու բարութեան մթնոլորտ ստեղծել: Մի մոռնաք ղեկավարել սեփական զգացմունքները: Հաւանաբար հարկաւոր է դուրս գալ դատաւորի դերէն:

7) Վախ՝ ծաղրածուններէն: Չափազանց կտրուկ էք, որ չի վախնար ճշմարտութիւնը ըսելէն՝ նայելով մարդու աչքերուն: Երբեմն կ'ամչնաք սեփական բառերէն: Ամէն պարագայի, մտերմներէն կը սպասէք նմանատիպ արդարութիւն եւ անկեղծութիւն: Հարկաւոր է մտածել, թէ արդեօք ճիշդ է բոլորին մատնացոյց ընել անոնց սխալներն ու թերութիւնները: Հաւանաբար հարկաւոր է դուրս գալ դատաւորի դերէն:

8) Վախ՝ բարձրութենէն: Բարդ մարդ էք. ասիկա կարելի է ըսել վատահոլութեամբ: Բաց էք նոր ծանօթութիւններու համար եւ կը սիրէք հարստացնել կենսափորձը, բայց անյայտ ամէն բան կը վախցնէ ձեզ: Այդ է պատճառը, որ միանման իրավիճակներու մէջ կրնաք դուք ձեզ տարբեր կերպ դրսեւորել: Բարձրութենէն շատեր կը վախնան, սակայն կարելի է գլուխ հանել ատկէ: Աշխատեցէք սառնասիրտ ըլլալ: Երբ տրամաբանութիւնը գերակայէ զգացմունքները, վախը կ'անհետանայ:

9) Վախ՝ ամբոխէն: Ձէք սիրեր, երբ կը խախտեն անձնա կան տարածութեան սահմանները: Ձեզի յարմար է որեւէ վայր, միայն թէ մարդիկ, որքան հնարաւոր է, քիչ ըլլան: Ձէք սիրեր խնդրի մէջ մտնել եւ խորհուրդներ լսել: Սովոր էք բոլոր որոշումները ինքնուրուրէն կայացնել: Սեփական վախը յաղթահարելու համար հարկաւոր է սորվիլ միւսներուն վատահոլութեան: Պարտադիր չէ բոլորին, գոնէ ամենաարժանիներուն: Բացէք հոգին զրուցակիցի առաջ եւ փորձեցէք ընդհանրութիւններ եւ ոչ թէ տարբերութիւններ գտնել:

10) Վախ՝ միացնութենէ: Ամբողջ հոգով կը սիրէք երեկոյթներ, շփում եւ մեծ շրջապատ: Ազատ ժամանակը ուրախ անցընելու հնարաւորութիւնը ոչ մէկ պարագայի բաց չէք ձգել: Ուշադրութեան կեդրոնին գտնուիլը ձեզի համար պարզապէս անհրաժեշտութիւն է: Եթէ ձեր կողքին չկայ սիրելի մարդ, կը սկսիք կարծել, որ ձեր հետ սխալ բան կայ: Առաջին հերթին կ'արժէ ձեր վրայ ուշադրութիւն դարձնել: Նախասիրութիւն գտէք, սկսեցէք ճանչնալ ձեր ներաշխարհը: Աշխատանքը դուք ձեր վրայ կրնայ հրաշալի բուժում ըլլալ:

բարգաւաճումը: Գրի առէք ձեր իտէլական օրուան նկարագրութիւնը ու գայն ոչ մէկուն ցոյց տուէք: Այդ նկարագրութիւնը պահեցէք ձեր մօտ ու ազատ ժամանակ անընդհատ վերընթերցեցէք գայն: 4) Ստեղծագործութեան օրէնք: Մարդը կրնայ բարգաւաճման հասնիլ իր միտքերու եւ երեւակայութեան ուժին միջոցով: 5) Տալու է ստանալու օրէնք: Եթէ որեւէ բան կու տաք, ուստի ատիկա տասնապատկուած չափով ձեզ կը վերադառնայ: Եթէ դուք

ԽԵԼԱՑԻ ԿՆՈՋ ԻՐԱՅԱՏՈՒԿ ԲԱՆԵՐ, ՉՈՐՍ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ՉԵՆ ԸՆԵՐ

Ամէն օրը ճանապարհորդութիւն է կեանքով, եւ ճիշդ կրնը կ'օգնէ տղամարդուն՝ գտնելու դուրս գալու կէտը ու վայելելու այդ ճանապարհորդութիւնը:

Ան կ'օգնէ գտնելու ճիշդ մարդիկ - Ոչ բոլորը տղամարդուն կ'օգնեն հասնելու կեանքի նպատակներուն: Սակայն, կանայք ունին զարմանալի ներքին զգացողութիւն, որ կ'օգնէ տղամարդոց հանելու իրենց կեանքէն այն մարդիկը, որոնք քառս կը բերեն տղամարդու կեանքին: Եթէ տղամարդը կը կեդրոնանայ իր կնոջ հետ որակեալ յարաբերութիւններ ունենալուն վրայ, իբրեւ արդիւնք՝ ատիկա անոր յաջողութիւն եւ երջանկութիւն կը բերէ:

Ան կ'օգնէ տղամարդուն զարգացնելու տաղանդները - ճիշդ կրնը իր տղամարդուն մէջ ներուժ կը տեսնէ եւ կ'օգնէ զարգացնելու գայն: Ան կ'օգնէ, որ իր տղամարդը ըլլայ լաւագոյնը եւ կ'օգնէ անոր այդ հարցով:

Ան կ'օգնէ աւելի շատ պատճառարկութիւն գտնելու - Եթէ տղամարդը օր ու գիշեր նստած է հեռատեսիլին կամ համա կարգիչին դիմաց, մեծ նպատակներու հասնելու ցանկութիւն չունի եւ չ'ուզէր դուրս գալ իր յարմարաւէտութեան տարածքէն, ուստի ճիշդ կրնը կը ստիպէ անոր հասկնալ, որ ան աւելիին ընդունակ է:

Ան կ'օգնէ տղամարդուն հե-

տեւելու ինքն իրեն - ճիշդ կրնը հոգ կը տանի սնունդին, առողջութեան եւ արտաքին վիճակին: Ատիկա նոյնպէս յաջողութեան մաս է:

Ան կը փափաքի եւ պատրաստ է աճելու եւ զարգանալու տղամարդուն հետ միասին - Ան կ'ուզէ ըլլալ տղամարդուն հետ, սակայն եթէ վերջինս ջանքեր գործադրէ: Ան կ'ուզէ, որ իր տղամարդը աճի եւ եթէ վերջինս ուզէ պահել կրնը, ուստի պէտք է աշխատի ինքն իր վրայ, դառնայ աւելի խելացի եւ պատասխանատու:

Անոր հետ աւելի շատ են երջանիկ պահերը - Տղամարդը կը դադարի ետ նայելէ եւ ափսոսալէ չեղած բանին համար: Այժմ ան կը մտածէ ապագայի մասին: Ան կ'ուզէ երջանիկ ըլլալ իր կնոջ հետ միասին:

Ան կրնայ ճիշդ վարուիլ դրամի հետ - ճիշդ կրնը կը մտածէ ապագայի մասին, կը ծրագրաւորէ եւ իր ներդրումը կ'ունենայ, նոյնիսկ նիւթական գետնի վրայ:

Ան կ'օգնէ տղամարդուն մոռնալու եւ ներելու - Եթէ մէկը կ'ուզէ դառնալ աւելի լաւ, ան պէտք է սորվի ներել: Տղամարդուն ատիկա կրնայ սորվեցնել անոր կրնը: Ներել ուրիշներուն պատճառած ցաւին համար, ներել ինքն իրեն՝ անցեալին գործած սխալներուն համար: Հարկաւոր է գնահատել այն ինչ կայ եւ պահպանել իսկական յարաբերութիւնները:

ԵԼԱԿԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ելակը ունի ե՛ւ օգտակար, ե՛ւ վնասակար յատկութիւններ: Ինչպէ՞ս վայելել գայն եւ առողջ մնալ: Ելակին 85%-ը ջուր է: Եւ ատիկա ուղղակի ջուր չէ, այլ՝ մաքրուած: Այդ է որ կը հարստացնէ մարմինը բազում օգտակար նիւթերով: Սակայն, այս հատապտուղը ունի այլ բաղադրիչներ նոյնպէս: Ելակին 7%-ը կը կազմեն հասարակ շաքարները: Ուժին հիմնական աղբիւրը ածխաջրերն են: Անոնք կ'որոշեն հատապտուղին ջերմութիւն չափը (մօտաւորապէս 30 քալորի 100 կրամին մէջ): Հասած եւ քաղցր պտուղները աւելի շատ կը պարունակեն օգտակար ածխաջրեր: Կենսանիւթեր: Ելակը ոչ թէ ուղղակի կենսանիւթեր կը պարունակէ, այլ անիկա ուղղակի յացեցած է անոնցմով: Այդ կենսանիւթերէն շատերը դիւրութեամբ կ'իւրացուին, իսկ A եւ E կենսանիւթերը կը թաքնուին սերմերուն մէջ: Որպէսզի այդ կենսանիւթերը ամբողջութեամբ իւրացուին, պէտք է լաւ ծամել պինդ սերմերը: Գոյութիւն ունի նաեւ բացասական կողմ՝ սերմերը կը պարունակեն նաեւ թթուներ, որոնք կը սիրեն հալեցնել քալիումը:

Թթուներ: Ամենանկատելի թթուն ելակին մէջ շաւելային թթուն է: Միանալով քալիումին

հետ, անիկա կը ստեղծէ քալիումի օքսալատ: Մարդիկ, որոնք աշխոյժ կենսակերպ կը վարեն, յաճախ ցաւ կը զգան յօդերուն մէջ, երբ շատ ելակ կ'ուտեն: Անոնք, որոնք կը տառապին օստէոխոնդրոզ կամ արտրոզոց, յատկապէս ելակի ժամանակին է որ կը դիմեն բժիշկի: Որքա՞ն ուտել գայն: Գիտնալով նշուած փաստերը, շատեր կ'որոշեն չուտել այս հատապտուղը: Սակայն, այդպէս կարելի չէ: Ուղղակի պէտք է հետեւիլ քանի մը խորհուրդներու. - Օգտագործել առաջ պէտք է միշտ շատ լաւ լուալ ելակը: Անիկա կը հասունանայ հողին վրայ, այդ պատճառով վրան կրնան կուտակուիլ ոչ այդքան օգտակար նիւթեր: - Մի օգտագործէք գայն թթուսերի կամ շաքարաւաղի հետ: Աւելի լաւ է գայն ուտել անարատ կաթով կամ մրգային մածուկով: - Մարմինը B եւ C կենսանիւթի օրական անհրաժեշտ չափով լրացնելու համար հարկաւոր է ուտել 200-300 կրամ ելակէն ոչ աւելի: Եթէ դուք C կենսանիւթի աւելցուկ ունիք, անիկա կը կուտակուի լեարդին մէջ: - Ելակը հիանալի մթերք է անոնց համար, որոնք կը փափաքին նիւթաւոր, շնորհիւ անոր ցած ջերմութիւն: - Ելակը կարելի է պահել նաեւ սառեցուած վիճակով:

ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐՈՒՆ ՑԱՆԿԸ

1) Դատարկութեան օրէնք: Եթէ ձեզի նոր կօշիկ պէտք է, հիները նետեցէք: Եթէ ձեզի նոր հագուստ պէտք է, մաքրեցէք ձեր զգեստապահարանը հիներէն: Դուք պէտք է ինքնակամ հրաժարիք ձեր կարծրատիպերէն:

2) Շրջանառութեան օրէնք: Պատրաստ եղէք հրաժարելու ձեր ունեցածին, որպէսզի ստանաք այն՝ ինչ կ'ուզէք:

3) Երեւակայութեան օրէնք: Նախ դուք պէտք է ձեր երեւակայութեան մէջ պատկերացնէք ձեր

բարգաւաճումը: Գրի առէք ձեր իտէլական օրուան նկարագրութիւնը ու գայն ոչ մէկուն ցոյց տուէք: Այդ նկարագրութիւնը պահեցէք ձեր մօտ ու ազատ ժամանակ անընդհատ վերընթերցեցէք գայն: 4) Ստեղծագործութեան օրէնք: Մարդը կրնայ բարգաւաճման հասնիլ իր միտքերու եւ երեւակայութեան ուժին միջոցով: 5) Տալու է ստանալու օրէնք: Եթէ որեւէ բան կու տաք, ուստի ատիկա տասնապատկուած չափով ձեզ կը վերադառնայ: Եթէ դուք

բարիք կը ստանաք, շատ կարեւոր է գայն կիսել ձեր շրջապատին հետ: Եթէ դուք շնորհք ունիք ու չէք օգտագործեր գայն, ուրեմն դուք այդպիսով կը նուաստացնէք ձեր աստուածային էութիւնը: Սեփական ունակութիւններուն պատշաճ կարգաւորով վերաբերելու համար դուք պէտք է ուրախանաք ձեր շնորհքներով ու զանոնք կիսէք

ուրիշներու հետ: Եթէ այդպէս ընէք, դուք ձեր կեանքին մէջ աւելի շատ բարիք պիտի ստանաք:

6) Տասնորդի օրէնքը: Տիեզերքը միշտ կը վերցնէ իր տասնորդը: Ատիկա պարզապէս երախտիքի հարկն է՝ ձեր ունեցածին 10 տոկոսը: Դուք երբեք չէք

«ԻՐԱՔԻ ՀԱՅԵՐԸ» ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

Շարունակուած էջ 14-էն

Հիմնուելով 1918ի վանի գաղթականութեան պարագլուխ Լեւոն Շաղոյեանի հարուստ արխիւի նիւթերուն վրայ, ներկայացուց գաղթականութեան ժամանակը իրաք, մանրամասնեց Պաքուպայի ու Նահր Օմարի գաղթականները, անդրադարձաւ 1947ի ներգաղթին, յետագաղթականական հայ բնակավայրերուն՝ Պաղտատի, Պասրայի, Մուսուլի, Զախոյի, էրպիլի եւ գուտ հայաբնակ գիւղերուն՝ Հաւրեգքի եւ Ազգրուկի ստեղծման եւ գոյատեման պատմութեան:

Հիմնուելով Յովհաննէս քահանայ Սիմոնեանի տոմարին վրայ, Դր. Անդրանիկ Տազխեան ներկայացուց 7 Նոյեմբեր 1918ին հիմնուած Պաքուպայի որբանոցին մէջ ապաստան գտած 660 մանչ եւ 386 աղջիկ որբերու ժողովրդագրութիւնը, տարիքային պատկերը եւ հարցադրեց նման տարիքի հասարակութեան մէջ յառաջացող մտադրոյթին եւ մտայնութեան մասին:

Դր. Մահմուտի երկրորդ գեկոյցը նուիրուած էր իրաքահայ հանրային ամէնահռչակաւոր կիներէն Սարա Ինկէնտէրեանին, ծանօթ՝ Սարա Խաթուն, կամ Սարա Զանկինա անունով: Ան արժեւորեց Սարային կեանքը՝ իրաքի քաղաքական պատմութեան, ընկերային պայմաններուն եւ մշակութային իրավիճակի ենթահողին վրայ:

Սընթ Պենետիքթ Քոլէճի Աստուածաբանութեան Բաժանմունքին եւ Միներստթայի Սընթ ձոնզ Համալսարանի դասախօս Դր. ձոն Արմաճանի ներկայացուց իրաքի պատմութեան նորագոյն չորս՝ օսմանեան, բրիտանական, ազգային եւ ամերիկեան հանգրուանները եւ քննարկեց այդ հանգրուաններուն որդեգրուած սահմանադրութեանց հայերուն եւ այլ փոքրամասնութիւններուն վերաբերող հատուածները:

Դր. Օհանեանի երկրորդ գեկոյցը նուիրուած էր Պասրայի հայութեան անցեալին ու ներկային: Իրաքի հայկական երկրորդ մեծ համայնքը ձեւաւորուած է Պասրայի մէջ, ուր հայեր զանգուածաբար հաստատուած են ԺԸ. դարու Ա. քառորդին՝ Նոր Զուղային:

Պատմութեան երիտասարդ հետազօտող Պետիկ Թորոսեան ՀԲԸՄ արխիւային նիւթերու հիմամբ ներկայացուց Քերքուքի 20րդ դարու հայոց յետեղեւնեան պատմութեան որոշ դրուագներ՝ միութենական կեանքին, անդամակցութեան, մարդահամարին, կենցաղին եւ կենսամակարդակին, միջմիութենական մրցակցութեան, ներգաղթին, Սիւլէյմանիէի մէջ ՀԲԸՄ մասնաճիւղի եւ ազգային վարժարան հիմնելու ճիգերուն, ծխատէր Մեսրոպ Քհնյ. Օրջանեանի գործունէութեան եւն.:

ՀՀ ԳԱԱ Մանուկ Աբեղեանի անուան Գրականութեան Հիմնարկի տնօրէն, Դր. Վարդան Դեւրիկեան մանրամասն ներկայացուց իրաքահայ թեմի պատմականը:

Ռաֆայէլ Ումուտեան ներկայացուց իրաքի հայ կաթողիկէ համայնքը՝ իր ծննդոցէն (1758) մինչեւ մեր օրերը:

Արխիւաբան, ՀՀ Ազգային Արխիւի մասնագէտ Գոհար Աւագեան ներկայներուն հրամցուց համապատկեր իրաքի հայ դպրոցներուն՝ մինչեւ անոնց պետականացումը՝ 1974ին, ըստ ՀՀ Ազգային Արխիւին մէջ մէկտեղուած նիւթերուն: Պարզուեցաւ որ արդէն 1924ին

հայկական ազգային վարժարաններ կը գործէին Պաղտատի, Պասրայի, Մուսուլի, Նահր էլ Օմարի եւ Կիլանի մէջ:

Պաղտատ ծնած, այժմ ամերիկաբնակ Համբարձում Աղպաշեան, որ հեղինակն է ՀԲԸՄի իրաքի մասնաճիւղի պատմութեան գիրքին, ներկայացուց ՀԲԸՄի գործունէութիւնը իրաքի մէջ, ուր ՀԲԸՄ առաջին մասնաճիւղը հիմնուած է Պաղտատի մէջ 1911ին, իսկ 1918ին՝ Պասրայի մէջ: Այնուհետեւ մասնաճիւղեր հիմնուած են Մուսուլի, Քերքուքի եւ Սիւլէյմանիէի մէջ:

Պաղտատ ծնած Շաքէ Արծիւեան-Աշճեան, անդրադարձաւ իրաքահայ իրերօզնութեան կազմակերպութիւններուն եւ առանձնացուց իրաքի Հայ Տիկնանց Մշակութային Միութիւնն ու Կիրակնօրեայ Հաւաքը, որոնք ըստ փոփոխուող կարիքներու գործեցին իրաքահայ իրականութեան մէջ:

Պաղտատ ծնած Վարանդ Պետրոսեան մանրամասնեց 1926ին հիմնուած Պաղտատի Հայ Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան գործունէութիւնը, գորբաժնեց հինգ հանգրուաններու:

Պէյրութահայ Ազգակ օրաթերթի երիտասարդ խմբագիր Նորա Բարսեղեան լուսարձակի տակ առաւ Գոյամարտ Թերթը (8 Նոյեմբեր 1948-26 Օգոստոս 1954), որ փակուեցաւ պետական հրամանով եւ պահ մը վերահրատարակուեցաւ 1958ին:

ՀՀի մէջ Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի ներկայացուցիչ Դր. Արծուի Բախչինեան ներկայները ծանօթացուց իրաքահայ արուեստագէտներու, որոնք գոյն ու թափ տուած են թէ՛ իրաքահայ եւ թէ՛ իրաքի ու արտասահմանի մշակութային համապատասխան բնագաւառներուն:

Հայկազեան Համալսարանի Արուեստից եւ Գիտութեանց Բաժանմունքի տեսուչ, փրօֆեսոր Արտա Արսէնեան-էքմէքճի լուսարձակի տակ առաւ իրաքի պետական հայ պաշտօնատար Տիգրան Կարապետ էքմէքճեանը (1880-1951), տուաւ անոր կենսագրութիւնը, անդրադարձաւ գործունէութեան՝ իբրեւ իրաքի դատական գրասենեակի պաշտօնատար եւ իրաքի սահմանադրութեան ծնունդին գործօն մասնակից:

Շահեկան այլ գեկոյց մըն էր Արմինէ Չուքասրգեանի հրամցուցած դիմանկարը իր հօր՝ լուսանկարիչ Յովհաննէս Չուքասրգեանի (1914-1994): Ան ներկայացուց լուսանկարիչին կեանքը իբրեւ որբ, սասպրէզային յառաջդիմութեան հանգրուանները եւ Պաղտատ հաստատուելը՝ 1937ին: Ուշագրաւ է որ ան եղած է իրաքի պետական հինգ պարագլուխներու պաշտօնական լուսանկարիչը:

Ծնունդով պաղտատցի Արա Աշճեան մանրագին ուսումնասիրած է իրաքահայ կարկառուն դէմքերուն նպաստը՝ իրաքահայութեան, եւ կը պատրաստուի առանձին գիրքով հրատարակել իր ուսումնասիրութիւնը: Ան խօսեցաւ 20րդ դարու իրաքահայ դէմքերու նպաստին՝ իրաքի պետութեան եւ երկրին վերելքին՝ բժշկութեան, դեղագործութեան, լուսանկարչութեան, սինեմարուեստի, մամուլի, գեղանկարչութեան, թատրոնի, երաժշտութեան, կրթութեան, գրականութեան, պատմագրութեան, մարզական, տնտեսութեան, առեւտուրին, ներածում-արտածումին,

արհեստներուն, տեղական ճարտարարուեստին, զբօսաշրջութեան բնագաւառներու մէջ:

Նման բնոյթի այլ գեկոյց մը ներկայացուց հալչպահայ բանասէր Միհրան Մինասեան, որ առանձնացուց արաբերէն ստեղծագործած իրաքահայ գրողները, լուսարձակի տակ առնելով անոնցմէ միքանին՝ Եա՛քուպ Սարգիսը (1875-1959), Հայր Ներսէս Վրդ. Սալէղեանը (1878-1953)՝ իրաքի պատմութեան, տեղագրութեան, մշակոյթին ու հին գերդաստաններու պատմութեան նուիրուած գիրքերով ու յօդուածներով, բժիշկ Գրիգոր Ասթարճեանը (1885-1953)՝ արաբական գրականութեան, մշակոյթին եւ պատմութեան նուիրուած իր ստուարածաւալ հատորներով:

Քալիֆորնիոյ Նահանգային Համալսարանի Նորթրիճի ժամանակակից եւ դասական լեզուներու եւ գրականութեան բաժանմունքի հայագիտութեան բաժնի տնօրէն, Փրոֆ. Վահրամ Շեմմասեան, հիմնուելով բրիտանական արխիւներու վրայ, մանրամասնեց 1921-1922ին իրաքահայ գաղթականութեան ներգաղթը խորհրդային Հայաստան, պարագաները, պայմանները, կարաւանները, դժուարութիւնները եւն.:

Երիտասարդ ազգագրագէտ Սորեն Գրիգորեան դաշտային ուսումնասիրական տուեալներու լոյսին տակ ներկայացուց Դարբնիկ հաստատուած իրաքահայերը ազգագրական դիտանկիւնէն, մանրամասնեց անոնց կենցաղը, Հայաստանը իբրեւ հայրենիք ընկալելն եւ իրենց գաղթը իբրեւ վերադարձ ըմբռնելը, աշխատանքային շուկան, տեղական պայմաններուն պատշաճիւրը, նոր կենսաձեւի մեկնաբանումը եւն.:

Երեւանի Պետական Համալսարանի Սփիւռքագիտութեան Ամբիոնի վարիչ Դր. Արման Եղիազարեան ներկայացուց Սփիւռքահայութեան Հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի գործունէութիւնը իրաքի մէջ՝ Կոմիտէի արտասահմանեան գործունէութեան ենթահողին վրայ:

Հայաստանի Ամերիկեան Համալսարանի հաստատութեան հետազօտութիւններու պատասխանատու Անուշ Բեժանեան վերլուծեց ՀՀ արտաքին քաղաքականութիւնը՝ 2003ի իրաքեան պատերազմի դիտանկիւնէն, մանրամասնելով թէ ինչպէս եւ ինչ երակէտերով ՀՀն ընդգրկուեցաւ այդ գործընթացին մէջ:

Գիտաժողովին վերջին նիստը եւս յատկացուած էր ժամանակակից խնդիրներուն. Երեւանի Պետական Համալսարանի Արաբագիտութեան Ամբիոնի դասախօս Դր. Սօնա Տոնիկեան քննարկեց ՀՀ-

իրաքահայ չարաբերութիւնները 1991-2015ին: Ան նկարագրեց այդ չարաբերութիւններով զբաղող պետական կառույցները, անդրադարձաւ անոնց ծաւալած գործունէութեան: Նոյն ժիրին մէջ, Սփիւռքի Նախարարութեան անձնակազմէն ժեհիա Կիւլպէնկեան ներկայացուց Նախարարութեան ծաւալած գործունէութիւնը եւ բերած նպաստը՝ ՀՀ հաստատուած իրաքահայերուն՝ 2008-2017 շրջանին:

Կեղրոնի երիտասարդ աշխատակից, պրոկլըր Եղիա Թաշճեանի նիւթը հայ քրտական չարաբերութիւններու լոյսին տակ կը քննարկէր իրաքեան Քիւրտիստանի մէջ հայութեան անցեալը, ներկայի եւ գալիք չարաբերութիւններու բնոյթը եւ կը հարցադրէր անոնց զարգացման հեռանկարները:

Առողջական պատճառներով գիտաժողովէն բացակայած, ամերիկաբնակ իրաքահայ Սաշիկ ձանոյեանի գեկոյցը ընթերցեց Հայկազեան Համալսարանի հայագիտական բաժնի ուսանողուհի Վանա Դանիէլեանը: Զեկոյցը անդրադարձաւ իրաքէն հայութեան արտահոսքի տարիներուն, դրդապատճառներուն, ուղղութիւններուն եւ արտասահմանի մէջ անոնց ծաւալած գործունէութեան:

Գիտաժողովին վերջին գեկուցողը եղաւ Լիբանանի մօտ ՀՀ դեսպանատան անձնակազմէն Դր. Վլադիմիր Պօղոսեան, որ համապարփակ ներկայացուց իրաքի հայոց թեմի շուրջ չորս տասնամեակի թեմակալ Հոգն. Աւագ Արք. Ասատուրեանի կենսագրութիւնը:

Նիստերը վարեցին Դր. Արտա էքմէքճի, Նանօր Գարակէօզեան, Զաւէն Մսրրլեան, Արմէն Իւրնէշլեան, Ժողէֆ էլ Աղա, Անդրանիկ Տազխեան, եւ Եղիկ Թաշճեան ու Պետիկ Թորոսեան:

Անխախնայ Պետաժողով մը եղաւ այս մէկը, ուր թերեւս կարելի էր աւելի արծարծել մերօրեայ խնդիրները:

Գիտաժողովը յատկանշուեցաւ թէ՛ փորձագէտ, հայօճախին մէջ գործօն դեր ստանձնած գործիչներու, թէ՛ մասնագէտներու եւ թէ՛ երիտասարդ հետազօտողներու մասնակցութեամբ:

Ուշագրաւ էին իրիկնային գոյգ դասախօսութիւնները, որոնցմէ առաջինը (դատաւոր Քրիսթոֆըր Եանկի կողմէ ներկայացուած) աւելի շօշափելի դարձուց 19րդ դարու իրաքահայ առնչութիւնները՝ բրիտանացիներու հետ, իսկ երկրորդը (իրաքի Հայոց Առաջնորդարանի քարտուղար Սարգիս Քոթունեանի կողմէ)՝ ներկայացուց իրաքահայ ներկայ պատկերը: Շահեկան էր նաեւ Դր. Սեդա Օհանեանի իրաքի հայօճախին նուիրուած մենագրութեան շնորհանգիստը:

ՄԱՐԱԶԴ

ԳՐԻԳՈՐ (ԿՐԵԿ) ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ (1945-2017)

Խոր ցաւով կը գուժենք մեր սիրեցեալ ամուսնոջն, հօր, եղբօր եւ հարազատին՝ ԳՐԻԳՈՐ ԿՐԵԿ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ մահը որ պատահեցաւ Չորեքշաբթի, 7 Յունիս, 2017ին: Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի 14 Յունիս, 2017ին առաւօտեան ժամը 11:00ին Mountain Viewի գերեզմանատան մէջ, 2400 N. Fair Foaks, Altadena CA 91001:

- Սգակիրներ Մայրը՝ Տիկ. Թագուհի Նիկողոսեան Տիկինը՝ Սիլվա Նիկողոսեան եւ զաւակները Սեւակ, Ժան եւ Մարալ Նիկողոսեան Այրի Տիկ. Անահիտ Պալեան եւ զաւակները Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ Սեդա Նիկողոսեան եւ զաւակները Տէր եւ Տիկ. Հէրի եւ Անգին Նիկողոսեան Տէր եւ Տիկ. Տանիէլ եւ Նաթալի Պիրեօնէս Տէր եւ Տիկ. Մայքլ եւ Սօսի Պալեան Այրի Տիկ. Մարի Մանկրեան Տէր եւ Տիկ. Վիգնի եւ Սալբի Մանկրեան եւ զաւակները Տէր եւ Տիկ. Թարէք եւ Սանտրա Պուրժի Տէր եւ Տիկ. Զոհրապ եւ Սեդա Միխիթարեան եւ զաւակները Տէր եւ Տիկ. Ֆոնիթի եւ Լիտիա Աթաջեան եւ զաւակները եւ համայն Նիկողոսեան, Միխիթարեան, Արսէնեան, Տէմիրճեան, Տէր Յակոբեան, Ազիզեան, Ճէրէճեան, Պալեան եւ Քեմամճեան ընտանիքներ:

ՅԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԿՐԵԿ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ մահուան տխուր առթիւ մեր խորազգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի այրիին, զաւակներուն եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն: «Մասիս»

ՅԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԿՐԵԿ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ մահուան տխուր առթիւ Հ.Մ.Մ.ի վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն, մասնաւորաբար իր եղբօր Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ Սեդա Նիկողոսեաններուն: Առ այդ փոխան ծաղկեպսակի \$100 կը նուիրեն «Մասիս»ին:

ՅԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

ՄԱՐԿՕ ԶԻԼԻՖԵԱՆԻ մահուան տխուր առթիւ Հ.Մ.Մ.ի վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն, մասնաւորաբար իր զաւակին՝ Յովիկ Զիլիֆեանին: Առ այդ \$100 կը նուիրեն «Մասիս»ին:

150 ՏԱՐԻ՝ ԵՒ ԵՐԹԴ ԲԱՐԻ

Շարունակուած էջ 15-էն
ուած մայր բազ մը իր չորս բաղիկներով դէպի ապահով վայր ուղղելու աշխատանք տանելով՝ մարդկային ազնուականութիւն ցոյց կու տայ աշխարհի մը, որ լեցուն է կործանիչ ցեղապաշտութեամբ, ատելութեամբ եւ բարբարոսութեամբ: Երկիր՝ որ անապահով կեանքէն փախուստ տուող լիբա- նանցի, սուրիացի, եգիպտացի, իրաքցի եւ պոլսեցի հայուն տուաւ երկրորդ հայրենիք գայն կոչելու հաճոյքն ու հպարտութիւնը:
Բախտաւորի գիտակցութեամբ եւ երախտագիտութեամբ՝ կ'ուզեմ թարգմանն հանդիսանալ այս երկրի բոլոր բախտաւոր քաղաքացիներուն, ըսելու հոյակապ այս երկրին՝ Գանատային՝
150 ՏԱՐԻ՝ ԵՒ ԵՐԹԴ ԲԱՐԻ:

ՅԱՁՈՂՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐՈՒՆ ՅԱՆԿԸ

Շարունակուած էջ 17-էն
իմանար, թէ ձեր տասանորդը ինչպէս կը վերադառնայ ձեզի: Խօսքը գուտ գումարի մասին չէ: Այդ տասանորդը նաեւ կրնայ վերադառնալ ձեզի ոեւէ մէկուն հետ հաշտեցման, նոր ընկերներ ձեռք բերելու, հիւանդու թենէ ապաքինուելու ձեւով:
7) Ներողամտութեան օրէնք: Եթէ դուք չէք կրնար ներել մարդոց, դուք չէք կրնար ընդունիլ ձեր հարստութիւնը: Եթէ ձեր հոգին լեցուն է ատելութեամբ, սէրը չի կրնար այնտեղ տեղ գտնել: Դուք պէտք է ազատուիք բոլոր բացասական զգաց մունքներէն, որոնք կը տիրեն ձեզ ու հանգիստ չեն տար:

ԻՆՉ ԱԼ ԸԼԼԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ, ԴԻՄՆԱԴՐԱՍԸ ՊԵՏՔ Է ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ

Շարունակուած էջ 8-էն
Եր: Ի՞նչ ընթացքի մէջ կը գտնուին Ձեր աշխատանքները:
-Ինչպէս գիտէք, այս տարի հիմնադրամը իր գործունէութեան 25-րդ տարին բոլորեց: Որոշեցինք շատ մեծ շուքով չնշել հիմնադրամի 25-ամեակը, եւ խնայուած գումարը տրամադրել կարիքաւոր ընտանիքներուն: Այս առիթով, կը մաղթեմ հիմնադրամը իր գործունէութիւնը շարունակէ 25 տարի եւս եւ ունենայ հայութիւնը զարգացնող, միացնող եւ զօրացնող դեր:
Ժողովի ընթացքին, Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Բալո Սահակեանի առաջարկով, որոշեցինք զարգացնել Արցախի ջրային եւ էլեկտրականութեան համակարգը, ինչպէս նաեւ բանջարեղէն անցնելու ծրագիր մը նախատեսուած է, որպէսզի տեղւոյն ժողովուրդը օգտուի իր սեփական բերքէն եւ ստիպուած չըլլայ բանջարեղէնը ներածելու:
-Ներկայիս Ի՞նչ իրավիճակ կը պարզէ «Յայաստան» հիմնադրամը:
-Խօսակցութիւններ կան, որ հիմնադրամը կորսնցուցած է իր նախկին հմայքը, բաց է կը կարծեմ, որ ինչ ալ ըլլան պայմանները հիմադրամը պէտք է շարունակէ իր առաքելութիւնը, որովհետեւ ան հայ ժողովուրդի հզօրացման գրաւականներէն մէկն է:
Այսօր, հիմադրամի կողքին կան նաեւ անհատական բարեսիրական միութիւններ, որոնք իրենք ալ կ'աջակցին երկիրը բարելաւելու գործընթացին: Այս անհատական բարեսիրական միութիւնները կը փափաքին իրենց միջոցներով օգնել: Սակայն, ըստ իս, կարեւորը նպատակն է՝ զարգացնել եւ զօրացնել Արցախը:
Սփիւռքահայութեան թիւը մեծ է եւ հիմնադրամը պէտք է աշխատի գտնել նոր բարերաներ:
-Վերջին տարիներուն, հիմնադրամի հոգաբարձուներու մէջ դուք ՅԱՅԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿԳՈՒՅԻՆԸ կը ներկայացնէք: Ձեր տեսակետով, ներկայիս սփիւռքէն եկած գումարները ո՞ր երկիրներէն առաւելաբար կու գան Միջին Արեւելքէ՞ն, Ռուսաստանէ՞ն, թէ՞ Ամերիկայէ՞ն:
-Ես աւելի քան չորս տարի է ի վեր հիմնադրամի խորհուրդին մէջ Հնչակեան կուակցութիւնը կը ներկայացնեմ: Վերջին տարիներուն Միջին Արեւելքի մէջ տիրող իրավիճակը նկատի առնելով եւ համեմատելով տարածքաշրջանի միւս երկիրներուն հետ, գնահատելի է Լիբանանի տեղական մարմնին աշխատանքները: Ան գումարներ կը տրամադրէ ո՛չ միայն Արցախին, այլ նաեւ՝ սուրիահայ զաղթականներուն: Բնականաբար, այսօր Միացեալ Նահանգներէն եւ Ռուսաստանէն եղած նուիրատուութիւնները կը գերազանցեն Միջին Արեւելքի մէջ հաւաքուած գումարները: Ս.Ա.

- Հետաքրքրուած եմք իրենց փոխարժեքով ստանալ՝
- Հայկական երգարաններ
- Կիլիկիոյ պատմական գիրքեր
- Ցեղասպանութեան հետ առընչուած գիրքեր

Եթէ ունիք նման գիրքեր եւ կը փափաքիք զանոնք վաճառել, կը խնդրենք մեզի հետ կապ հաստատել հեռաձայնելով կամ e-mailով՝ ՎԱՀԷ Ա.ԶԱՊԱՀԵԱՆԻՆ:

Vahe Atchabahian
1743 E. Elizabeth St. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցեք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 massis2@earthlink.net

Լեւոն Արոնեանի Տպաւորիչ Յաղթանակը Վլադիմիր Կրամնիկի Նկատմամբ

Նորվեգիայի Ստավանգեր քաղաքում ընթացող շախմատային սուպերմրցաշարի 6-րդ տուրում Հայաստանի հաւաքականի առաջատար Լեւոն Արոնեանը սպիտակներով մրցեց ռուսաստանցի Վլադիմիր Կրամնիկի հետ եւ տպաւորիչ յաղթանակ տարաւ 34 քայլում:

Հայ գրոսմայստերը վաստակել է 4 միաւոր եւ ընթացիկ միանձնեայ առաջատարն է:

- Norway Chess-2017, 6-րդ տուր
- Լեւոն Արոնեան (Հայաստան, 2793) - Վլադիմիր Կրամնիկ (Ռուսաստան, 2808)՝ 1:0
- Մազնուս Կարլսեն (Նորվեգիա, 2832) - Մաքսիմ Վաչյէ-Լազրալ (Ֆրանսա, 2796)՝ 0.5:0.5
- Հիկարու Նակամուրա (ԱՄՆ, 2785) - Սերգեյ Կարյակին (Ռուսաստան, 2781)
- Ֆաբիանո Կարուանա (ԱՄՆ, 2808) - Վիշուանաթան Անանդ (Հնդկաստան, 2786)
- Անիշ Գիրի (Հոլանդիա, 2771) - Ուեսլի Սո (ԱՄՆ, 2812)

Ռաֆայել Նադալը՝ 10-րդ Անգամ Ռոլան Գարոսի Ախոյեան

Սպանացի թենիսիստ Ռաֆայել Նադալը 10-րդ անգամ դարձաւ Ռոլան Գարոսի ախոյեան:

Արմէնփրէսի հաղորդմամբ՝ Ֆրանսայի բաց առաջնութեան եզրափակչում Նադալը մրցում էր շուեյցարացի Ստան Վաւրինկայի հետ: 2 ժամ 15 րոպէ ձգուած խաղում Նադալը յաղթեց 6:2, 6:3, 6:1 հաշուով:

Սպանացին իր կարիերայի ընթացքում նուաճեց Մեծ սաղաւարտի 15-րդ տիտղոսը:

«Բարսելոնան» 100 Միլիոն Եւրո Կ'առաջարկի Մարկո Վերատիի Համար

«Բարսելոնան» մտադիր է պաշտօնական առաջարկով դիմել ՊՍՉ-ին իտալացի կիսապաշտպան Մարկո Վերատիի տրանսֆերի հարցով, հաղորդում է Football Italia-ն:

Կատալոնական ակումբը 24-ամեայ ֆուտպոլիստի համար կ'առաջարկի 100 միլիոն եւրո: Վերատին յայտարարել էր, որ ցանկանում է հեռանալ ֆրանսական ակումբից: Նրա պայմանագիրը ՊՍՉ-ի հետ նախատեսուած է մինչեւ 2021 թուականը: Իտալիայի ազգային հաւաքականի խաղացողին ձեռք բերելու ցանկութիւն ունի նաեւ Թուրքիի «Եուլսենտուսը»:

Աւարտուած մրցաշրջանում վերատին մասնակցել է ՊՍՉ-ի 43 հանդիպման, խփել 3 կոլ, կատարել 8 կոլային փոխանցում:

Վերատին 2012-ին իտալական «Պեսկարայից» է տեղափոխուել ՊՍՉ:

Կարապետ Չալեանը՝ Թբիլիսիի Մրցաշարի Յաղթող

Թբիլիսիում աւարտուած ըմբշամարտի միջազգային մրցաշարում Հայաստանի ներկայացուցիչներից ոսկէ մետալ է նուաճել Կարապետ Չալեանը: Նա հաւասարը չի ունեցել յունահռոմէականների 75 կգ քաշային կարգում:

Յիշեցնենք, որ առաջին օրը յունահռոմէականներից Մաքսիմ

Հայաստանի Հաւաքականի Խոշոր Պարտութիւնը Չեռնոգորիայում

Ֆուտպոլի Հայաստանի ազգային հաւաքականը Յունիսի 10-ին առաջին պարտութիւնը կրեց Արթուր Պետրոսեանի գլխաւորութեամբ (երեք անընդմէջ յաղթանակներից յետոյ): Աշխարհի առաջնութեան ընտրական փուլի 6-րդ տուրի խաղում հայկական թիմը հիւրընկալուեց Չեռնոգորիայի հաւաքականին եւ պարտուեց 1:4 հաշուով: Տանտէրերի կազմում հեթ-տրիկի հեղինակ դարձաւ սպանական «Սելիբրայի» յարձակուող Ստեւան Յովեատիչը:

Տպաւորութիւն կար, որ Չեռնոգորիայի հաւաքականն աւելի լաւ է ունումնասիրել մրցակցին, քան Հայաստանի թիմը: Եթէ Հենրիխ Միթարեանի հանդէպ դաշտի տէրերը լուրջ հսկողութիւն էին սահմանում եւ չէին տալիս ազատութիւն, ապա Ստեւան Յովեատիչի դէպքում այլ էր: Հայ ֆուտպոլիստները կարծես չգիտէին, թէ ում դէմ են խաղում եւ ինչ վտանգ սպասել Յովեատիչից, որն էլ միայնակ վճռեց խաղի ելքը:

Ե խմբի միւս խաղերում Դանիայի հաւաքականն Ալմաթիում 3:1 հաշուով յաղթեց Ղազախստանի թիմին, իսկ լեհերը Ռոբերտ Լեւանդովսկու հեթ-տրիկի շնորհիւ տնային յաղթանակ տարան Ռումինիայի նկատմամբ՝ 3:1:

6-րդ տուրից յետոյ Լեհաստանն ունի 16 միաւոր, Չեռնոգորիան ու Դանիան՝ 10-ական, Հայաստանն ու Ռումինիան՝ 6-ական, իսկ Ղազախստանը՝ 2:

Անգլիան՝ Ֆուտպոլի Աշխարհի Երիտասարդական Ախոյեան

Ֆուտպոլի Անգլիայի մինչեւ 20 տարեկանների հաւաքականը նուաճել է Հարաւային Քորեայում աւարտուած աշխարհի առաջնութեան ախոյեանի տիտղոսը: Եզրափակիչ խաղում անգլիացիները նուազագոյն հաշուով

առաւելութեան են հասել Վենեսուելային Մ-20 հաւաքականի նկատմամբ:

Միակ կոլը 35-րդ րոպէին խփել է «Էվերտոնի» յարձակուող Դոմինիկ Կալվերտ-Լյուինը: 74-րդ րոպէին վենեսուելացի Ադալբերտո Պենյարանդայի իրացրած 11 մետրանոցը հետ է մղել անգլիացիների դարպասապահ Ֆրեդերիկ Վուդմանը:

Անգլիայի հաւաքականն առաջին անգամ է նուաճում մինչեւ 20 տարեկանների ախոյեանի տիտղոսը:

«Մանչեսթեր Եուլայթերը» Իբրահիմովիչին Զեռացրել է Պրեմյեր Լիգայի Յայտացուցակից

«Մանչեսթեր Եուլայթերը» շուեյցար յարձակուող Զլատան Իբրահիմովիչին հանել է անգլիական Պրեմյեր Լիգայի յայտացուցակից, յայտնում է լիգայի կայքը:

Անգլիայի առաջնութեան բոլոր ակումբները թարմացրել են իրենց յայտացուցակները՝ հեռացնելով թիմերը լքած ֆուտպոլիստներին: Իբրահիմովիչի գործող պայմանագիրն աւարտում է 2017-ի Յունիսի 30-ին:

Յիշեցնենք, որ Իբրահիմովիչը վերջերս ենթարկուել էր ծնկի վիրահատութեան: Նախնական տուեալների համաձայն՝ ծնկահոդի վնասուածքի հետեւանքով 35-ամեայ ֆուտպոլիստը չի խաղալու մօտ 9 ամիս: Բրիտանական մամուլում լուրեր էին շրջանառուում, որ «Մանչեսթեր Եուլայթերը» դժուար թէ երկարաձգի շուեյցար յարձակուողի հետ պայմանագիրը:

Մանուկեանը (85 կգ) հանդէս եկաւ 80 կգ քաշային կարգում եւ արժանացաւ արծաթէ մետալի:

Ազատ ոճի մրցաշարի 65 կգ քաշային կարգում Վալոդիա Ֆրանգուլեանը նուաճեց ոսկէ մետալ, իսկ Նարեկ Սիրունեանն արժանացաւ պրոնզէ մետալի: 74 կգ քաշային Գրիգոր Գրիգորեանը դարձաւ արծաթէ մետալակիր, իսկ 57 կգ Գարիկ Բարսեղեանը նուաճեց պրոնզէ մետալ: